

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Získávání finančních prostředků z dotačních titulů
a jejich význam pro obce v ČR**

Diana Kuncová

Bakalářská práce

2021

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Diana Kuncová**
Osobní číslo: **E18098**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Téma práce: **Získávání finančních prostředků z dotačních titulů a jejich význam pro obce v ČR**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza využití finančních prostředků, které obce získávají z dotačních titulů. Student se zaměří na způsob, kterým orgány veřejné správy alokují finanční prostředky do jednotlivých dotačních výzev, ze kterých obce následně získávají finanční prostředky na realizaci svých záměrů. Součástí práce bude také zhodnocení podmínek, které musí obce splnit pro jejich získání a to jak před samotnou realizací projektu, tak i po ní. Student se také zaměří na celkové dopady realizovaných projektů na vybraný subjekt.

Osnova:

- Územní samosprávné celky a jejich financování.
- Dotace z pohledu řídicího orgánu a příjemce.
- Realizace projektu a jeho následné řízení.
- Vliv realizovaných projektů na obce.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, B. a STEJSKAL, J. Teorie a praxe veřejné ekonomiky. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9.
POSPÍŠIL, R. a ŽUFAN, P. Ekonomika veřejných rozpočtů. Praha: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů. Praha: GRADA Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5922-7.
RIGEL, F., BOUŠKA, M. a MLYNÁŘ, R. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-592-5.
ŘEZNÍČKOVÁ, K. Financování a hospodaření územních samosprávných celků. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019. ISBN 978-80-244-5548-8.
SVOBODA, F. Ekonomika veřejného sektoru. Praha: Ekopress, 2017. ISBN 978-80-87865-35-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Viktor Prokop, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

Prohlášení

Prohlašuji:

Práci s názvem „Získávání finančních prostředků z dotačních titulů a jejich význam pro obce v ČR“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.11.2021

Diana Kuncová v. r.

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat doc. Ing. Viktoru Prokopovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady, čas, připomínky, a především za celkovou ochotu při vedení mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala panu Jaromíru Příbylovi, starostovi města Libáň za poskytnutí informací a spolupráci při vzniku této práce. V neposlední řadě patří poděkování také mé rodině, za podporu během celého studia.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá získáváním finančních prostředků z dotačních titulů a jejich využitím v obcích ČR. Součástí této práce je teoretické definování územních samosprávných celků a dotací. Další část práce je věnována analýze využití a vlivu dotačních prostředků na území města Libáň v období let 2010 – 2020 a na území Královéhradeckého kraje.

Klíčová slova

samospráva, obce, dotace, řídicí orgán, žadatel, transfery, investice, územní rozvoj

Title

The process of obtaining public grants and its importance for local municipalities

Annotation

The aim of this bachelor thesis is to look into the process of obtaining grant titles and its use in the municipalities in the Czech Republic. This paper focuses on the theoretical definition and explanation of territorial self-governing units and grants. In the following part, this paper further analyses utilisation and influence of the grants in the town Libáň between the years 2010-2020 and in the territory of Královéhradecký kraj in general.

Keywords

autonomy, municipalities, grants, governig body, applicant, transfers, investments, urban development

Obsah

ÚVOD	9
1. ZÁKLADNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY A JEJICH ROZPOČTY	10
1.1. POSTAVENÍ ZÚSC VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	10
1.1.1. Územní samospráva	11
1.2. OBCE	12
1.3. ROZPOČTY ZÚSC	15
1.4. MAJETEK A HOSPODAŘENÍ S MAJETKEM ZÚSC	18
2. DOTACE	20
2.1. DOTACE A JEJICH ROZDĚLENÍ	20
2.1.1. Dotace z Evropských fondů	20
2.1.2. Národní dotace	22
2.1.3. Krajské dotace	24
2.2. DOTACE Z POHLEDU ŘÍDÍCÍHO ORGÁNU	24
2.3. DOTACE Z POHLEDU ŽADATELE	26
3. DOPAD REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ NA ÚZEMÍ MĚSTA LIBÁŇ	30
3.1. MĚSTO LIBÁŇ	30
3.1.1. Správa města	31
3.2. VLIV TRANSFERŮ NA INVESTICE MĚSTA	32
3.3. OBYVATELSTVO	38
4. DOPAD REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ NA OBCE V ČR	40
4.1. DOTACE V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI	40
4.2. I. ČÁST – INFORMACE O OBCE	41
4.3. II. ČÁST – REALIZACE PROJEKTŮ Z DOTAČNÍCH TITULŮ	41
4.4. III. ČÁST – ADMINISTRACE PROJEKTŮ	48
4.5. ZÁVĚREČNÉ VYHODNOCENÍ	51
ZÁVĚR	52
POUŽITÁ LITERATURA	54
SEZNAM OBRÁZKŮ	57
SEZNAM TABULEK	58
SEZNAM GRAFŮ	59
SEZNAM PŘÍLOH	60

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KHK	Královéhradecký kraj
MAS	Místní akční skupina
MěÚ	Městský úřad
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP	Operační program
ORP	Obce s rozšířenou působností
OÚ	Obecní úřad
RO	Rada obce
RUD	Rozpočtové určení daní
ŘO	Řídící orgán
TJ	Tělovýchovná jednota
ÚSC	Územní samosprávný celek
ZO	Zastupitelstvo obce
ZÚSC	Základní územní samosprávný celek

Úvod

Úkolem dotačních titulů je finančně podpořit určité oblasti, na kterých má zájem kraj, stát či evropská unie. **Cílem bakalářské práce je analýza využití finančních prostředků, které obce získávají z dotačních titulů.** Dále je práce zaměřena na definování základních územních samosprávných celků a jejich financování. Součástí práce je také určení způsobu, kterým orgány veřejné správy alokují finanční prostředky do jednotlivých dotačních výzev, a popsány kroky, které musí obce podstoupit pro získání těchto finančních prostředků. Dílčím cílem práce je provedení analýzy čerpání transferů z dotačních titulů a investic ve městě Libáň a vlivu realizovaných projektů na území města. Dalším dílčím cílem je provedení analýzy vlivu čerpání dotačních prostředků na území Královéhradeckého kraje.

Bakalářská práce je strukturována celkem do čtyř kapitol. První dvě kapitoly teoreticky vymezují pojmy a postupy, které souvisí s tématem práce. V první kapitole jsou charakterizovány základní územní samosprávné celky a zároveň jsou začleněny do systému současné veřejné správy v České republice. Následuje vymezení rozpočtů a hospodaření obcí. Druhá kapitola popisuje dotace a jejich rozdělení na dotace evropské, národní a krajské, společně se způsobem jejich alokace. V této kapitole je také popsán způsob, jakým jsou dotace poskytovány ze strany řídicích orgánů obcím, a jakými kroky musí obec projít, aby finanční prostředky získala.

Třetí a čtvrtá kapitola se zabývají analýzou využití a vlivu dotačních prostředků na vybraném území. Ve třetí kapitole je provedena analýza na území města Libáň a jeho financování v letech 2010 – 2020. Tato kapitola charakterizuje území města a provedená analýza se zaměřuje na celkové hospodaření města ve sledovaném období, zaměřeného zejména na přijímané transfery a investice. Součástí této kapitoly je také analýza změny obyvatelstva a průzkum prostřednictvím dotazníkového šetření. Cílem průzkumů je zjištění celkové spokojenosti s kvalitou života občanů Libáně a jejich povědomí o realizaci projektů z dotačních prostředků. Ve čtvrté kapitole je provedena analýza prostřednictvím dotazníkového šetření zaměřena na využití a vliv dotačních prostředků na celém území Královéhradeckého kraje. Analýza je zaměřena také na pohled obcí na administraci projektů z dotačních titulů. Závěr bakalářské práce se zabývá vyhodnocením přínosu finančních prostředků z dotačních titulů.

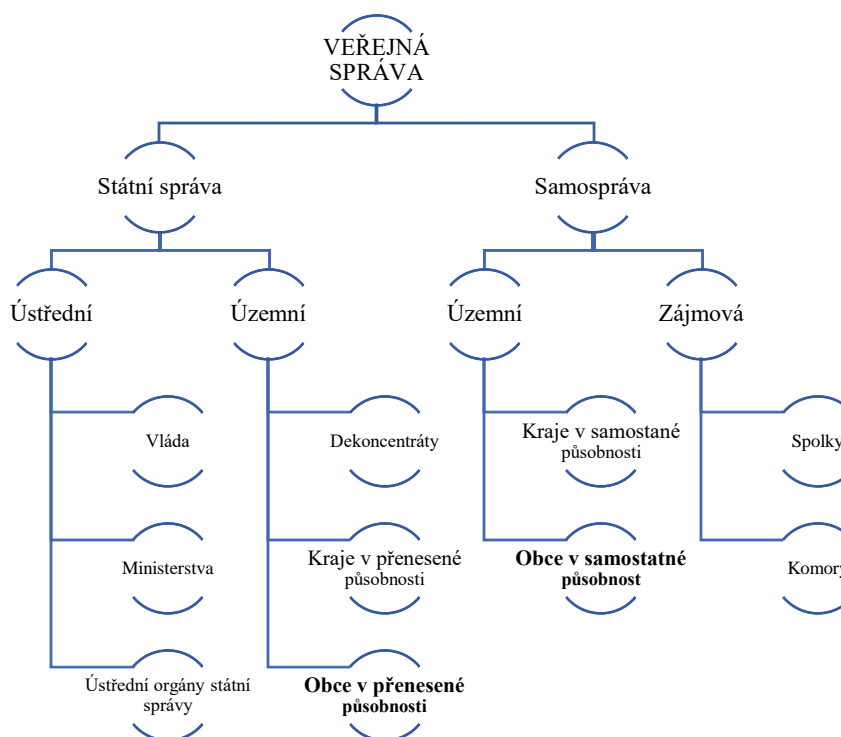
1. Základní územní samosprávné celky a jejich rozpočty

V této kapitole jsou charakterizovány základní územní samosprávné celky, dále jen „ZÚSC“, neboli obce v České republice a jejich začlenění do modelu veřejné správy ČR. Současně jsou definovány druhy obcí a působnost ZÚSC. Kapitola vymezuje i rozpočty ZÚCS a s nimi související příjmy a výdaje, které společně s majetkem obce tvoří nedílnou součást územní samosprávy.

1.1. Postavení ZÚSC ve veřejné správě

Základní územní samosprávné celky (obce) na svém území spravují veřejné záležitosti prostřednictvím výkonu veřejné správy a tvoří její nedílný prvek. Rozhodují o právech a povinnostech subjektů ve veřejném zájmu prostřednictvím výkonu veřejné moci. Pro komplexnost práce jsou nejprve obce začleněny do soudobého systému veřejné správy ČR a vymezena samospráva.

Současnou veřejnou správu v České republice lze definovat jako soustavu orgánů státní správy a samosprávy zabezpečující veřejné záležitosti [16]. Souhrnně je možno charakterizovat veřejnou správu níže uvedeným schématem:

Obrázek č. 1: Schéma veřejné správy ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Státní správa představuje přímou či zprostředkovanou činnost jménem státu ve prospěch celku. Dělit lze státní správu na ústřední a územní. Ústřední státní správu vykonávají vláda, ministerstva a další ústřední orgány, které působnosti na celém území státu. Územní státní správu vykonávají dekoncentrovaná pracoviště, kraje a obce, která vykonávají státní správu ve svém správním obvodu a v rozsahu, v jakém na ně je z ústředních orgánů přenesena. Projevují se zde principy nadřízenosti a podřízenosti, kdy se nižší orgány státní správy podřizují orgánům vyšším. Státní správu charakterizuje omezená autonomie rozhodování a zákonná úprava výkonu pro celé území státu [17].

Samospráva je naopak oproti státní správě projevem demokratického státu s autonomním postavením jejích subjektů. Představuje veřejnou správu vykonávanou subjekty nestátního charakteru, které spravují vlastní záležitosti, vlastním jménem, avšak v rámci státem vymezených pravomocí. Výkon samosprávy je možno rozdělit do dvou kategorií, a to na samosprávu územní a zájmovou. Nositeli územní samosprávy jsou kraje a obce, které mají stejně jako v rámci státní správy vymezený správní obvod, v němž působí. Orgány zájmové samosprávy tvoří komory a spolky, jenž sdružují osoby stejných zájmů či profesí na celém území ČR [16].

1.1.1. Územní samospráva

Na území České republiky je rozlišena územní samospráva do dvou úrovní, základní a vyšší. Základní jednotku územní samosprávy představují obce, tzv. základní územní samosprávné celky. Vyšším stupněm územní samosprávy jsou kraje neboli tzv. vyšší základní samosprávné celky. Jednotlivě vytvářejí prostorově vymezené funkční celky s právem rozhodovat o svých záležitostech. U územní samosprávy není uplatněná hierarchická struktura, neboť každý celek disponuje vlastními kompetencemi, do nichž jiný nemůže zasahovat.

V podobě, jaké jsou známé kraje dnes, zahájily svou činnost ke dni voleb do krajských zastupitelstev v listopadu 2000. Právní účinnost nastala k 1.1.2001 na základě zákona č. 129/2000 Sb., kde je vymezeno 14 krajů. Tvoří střední článek územní organizace veřejné správy a jsou určitým prostředníkem mezi státem a místní samosprávou. Zároveň kraje vytvářejí nedílnou součást v mechanismu přerozdělování finančních prostředků směrem k obcím a ve správním systému mají koordinační, dozorové a poradní funkce na svém území. Činnosti spadající do samostatné

působnosti krajů vymezuje stejně jako u obcí legislativa, a to relativně otevřeně. Obecně jde o záležitosti, jež jsou v zájmu kraje a občanů kraje. Typově se jedná o podobné organizace jako u obcí [19].

Obce tvoří základní článek územní samosprávy a veřejné správy jako takové. Před nabytím účinnosti Ústavního zákona č. 294/1990 Sb., byly obce pouze územní jednotkou administrativního členění a neměly vlastní orgány a majetkový základ. Podle zmiňovaného ústavního zákona se staly obce základními územními jednotkami a nová Ústava (1993) vytyčila samosprávné základy. Základním předpisem, který specifikuje činnost obcí, je v současné době zákon č. 128/2000, Sb., o obcích. Výkon obecní samosprávy je obdobně jako u krajů relativně otevřený, avšak musí brát v potaz samosprávu krajů a odlišovat ostatní výkon moci [22].

Právní podklad územní samosprávy

Při vzniku samostatné České republiky dne 1. ledna 1993 bylo zaručeno Ústavou právo územních samosprávných celků na samosprávu. Ústava ČR pojednává o pravomocech a působnosti ÚSC, svěřuje obcím a krajům práva v oblasti moci zákonodárné, výkonné i soudní a představuje nejdůležitější právní podklad pro samotný výkon samosprávy, kterému je věnována celá Hlava sedmá Ústavy ČR. Některé oblasti týkající se vztahů mezi ÚSC a občany upravuje i Listina základních lidských práv a svobod. Právní úprava, jež se samosprávných územních celků dotýká, představuje spoustu právních předpisů. Za základní právní předpisy lze považovat zákony: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Významným dokumentem je také mezinárodní smlouva podporující sjednocení samosprávy v EU nesoucí název Evropská charta místní samosprávy [19].

1.2. Obce

V České republice lze obce považovat za nejvýznamnější nositele veřejné moci. Jedná se o veřejnoprávní korporace – samosprávné celky se všeobecnou působností, které zabezpečují správu veřejných záležitostí na nejnižší úrovni, tj. nejbližší k občanům. Vykonávají tak prostřednictvím přenesené a samostatné působnosti. Zákon 128/2000 Sb., o obcích definuje obec: „*Obec je základním územním*

samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ [19].

Jak vyplývá z výše citovaného zákona, každá obec je vymezena svým katastrálním územím a nová může vzniknout pouze způsoby upravenými současným Zákonem o obcích. Obec vzniká loučením dvou nebo více obcí, na základě jejich dohody (§ 19 ZOZ) nebo oddělením části obce, případně změnou nebo zrušením vojenského újezdu (§ 20a ZOZ). Zánik obce zákon nijak neupravuje, obvyklým způsobem zániku je sloučení s obcí jinou [24]. Celkem se k 1. lednu 2021 nachází na území České republiky 6 257 samostatných obcí, které Zákon o obcích [24] rozlišuje dle určených kritérií do různých kategorií, a to následujícím způsobem:

- **obce:** všechny základní územní samosprávné celky, jež nebyly prohlášeny za městys, město či statutární město. Zároveň se jedná o univerzální název všech ZÚSC;
- **městysy:** značení městys nese svůj původ v historii. V současné době tento pojem představuje ZÚSC mezi městem a obcí. Stanoven je na základě návrhu obce předsedou poslanecké sněmovny;
- **města:** v současnosti status města může získat taková obec, která má alespoň 3000 obyvatel. Mimo zákonného kritéria hranice počtu obyvatel vychází udělení statusu i z hodnocení občanské vybavenosti;
- **statutární města:** svoji specifičnost oproti ostatním městům nesou v možnosti uspořádat si své vnitřní členění, tzv. statutem, jenž člení město na městské části či městské obvody. Postavení města jako právnické osoby však zůstává jako celek;
- **hlavní město Praha:** mezi ostatními českými městy nese hl. m. Praha specifické postavení, jímž se nejvíce podobá městům statutárním. Nedotýká se jí Zákon o obcích, nýbrž vlastní právní úprava – zákon č. 131/200 Sb., o hlavním městě Praze [26].

Výše uvedené zákonné členění obcí do kategorií dle jejich charakteru neurčuje hierarchii nebo podřadnost či nadřazenost v oblasti samosprávy. Slouží k rozlišování obcí, do kterého se promítá např. velikost, počet obyvatel či občanská vybavenost. Stejným způsobem však nelze nahlížet na členění stanoveného pro účely výkonu státní správy, tj. přenesené působnosti (viz následující kapitola) [22].

Přenesená působnost obcí

Výkonem přenesené působnosti obce zabezpečují fungování státní správy, která je na základní územní samosprávné celky přenesena státem. Stát prostřednictvím dekoncentrace deleguje výkon státní správy do menších center za hlavním účelem přiblížení státní správy občanům. Míra svěřené působnosti není pro všechny obce stejná. V České republice jsou obce rozlišovány dle rozsahu jim svěřené přenesené působnosti tři kategorie obcí:

- obce III. typu – Obce s rozšířenou působností (tzv. ORP),
- obce II. typu – Obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce I. typu – Obce se základním rozsahem výkonu státní správy.

Dle výše uvedených kategorií jsou obcím přiřazeny úkony státní správy, přičemž všechny obce jsou si rovny v určitém minimálním výčtu vykonávaných agend. Obcím se základním rozsahem výkonu státní správy je svěřeno nejméně činností a představují všechny obce v České republice. Mezi obcemi I. a II. typu se nachází specifická skupina obcí, které mimo svůj základní rozsah státní správy zřizují matriční nebo stavební úřad či oba zároveň. V případě obcí II. typu jsou tyto úřady samozřejmostí. U obcí s pověřeným obecním úřadem (II. typu) je výčet činností státní správy rozšířen a obcím s rozšířenou působností (III. typu) je výkon státní správy přidělen v míře největší. Přičemž platí pravidlo: „co vykonává obec nižšího stupně, zároveň vykonává obec vyššího stupně“. Zajištění výkonu spadá do povinností každé obce, nikoliv do jejich práv [14], [19].

Samotný výkon státní správy je pak upraven zvláštními zákony, přičemž má delegace ze státu na obce oporu v Ústavě ČR, jenž pojednává o tom, že dle čl. 105 lze výkon státní správy orgánům obce svěřit jen na základě zákona. Orgány obce se následně při výkonu řídí zákony, jinými právními předpisy, usnesením vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů, právním řádem či názory správního a Ústavního soudu.

Samostatná působnost obcí

V samostatné působnosti obce vystupují svým jménem a spravují své záležitosti samostatně. Jedná se o výkon samosprávy, jenž decentralizuje, tj. přenáší určité pravomoci výlučně na nižší územní samosprávné celky. Právo obce na

samosprávu je od vzniku samostatné České republiky zaručeno v Ústavě ČR. Čl. 8 Ústavy: „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“ Základní územní samosprávné celky charakterizuje několik následujících znaků [19], [20]:

- **územní základ:** každá část území České republiky je územím některé obce jako ZÚSC. Výjimku tvoří pouze vojenské újezdy, které nenáleží pod pravomoci žádné z obcí v ČR. Od vymezení územního základu se odvíjí územní působnost, kde orgány samosprávy mohou vykonávat činnost v okruhu definovanou zákonem;
- **osobní základ:** existence ZÚSC je podmíněna osídlením jeho území. Veškeré obec tvoří osoby s trvalým pobytem v dané oblasti či osoby, jimž bylo uděleno čestné občanství obce. Určením osobního základu je vyčleněna skupina obyvatel, která nabývá výlučný okruh subjektivních práv a povinností;
- **ekonomický základ:** představuje jednu z nejvýznamnějších charakteristik samosprávy ZÚSC. Obce mají právo vlastnit majetek a finanční prostředky, se kterými disponují na základě vlastního uvážení v mezích stanovených právní úpravou a dle předem stanoveného rozpočtu;
- **právní základ:** jakožto veřejnoprávní korporace mají obce vlastní právní subjektivitu a s ní související právní způsobilost. ZÚSC vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost plynoucí z těchto vztahů;
- **právo na samosprávu:** zaručuje jej Ústava ČR. Jde o právo obce spravovat si samostatně své záležitosti prostřednictvím zvolených orgánů či místního referenda;
- **soustava orgánů:** chod obce je zabezpečen prostřednictvím soustavy orgánů. Koncepce orgánů ZÚSC je založena na zastupitelském principu [20].

1.3. Rozpočty ZÚSC

Tvorba rozpočtů, vlastnictví finančních prostředků a možnost s nimi disponovat představuje základní předpoklad pro existenci ZÚSC a neodmyslitelnou podmínku územní samosprávy. Základní charakteristika rozpočtů obcí vychází ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce včetně pravidel hospodaření. V České republice tvoří obecní rozpočty, s rozpočty příspěvkových organizací, kterými jsou obce zřizovatelem, nedílnou součástí rozpočtové soustavy. V zásadě jsou však samostatné a

nezávislé, s existencí vzájemných vztahů a vazeb k ostatním veřejným rozpočtům. Rozpočty lze chápat jako nástroj, pomocí nichž obce zajišťují plnění základních funkcí a úkolů v rámci státní správy a samosprávy, zabezpečují kvalitu života občanů a pečují o rozvoj svého území [16].

Rozpočet ZÚSC představuje finanční plán hospodaření, který je obec povinná sestavovat na každý rozpočtový rok, jenž je shodný s rokem kalendářním. Sestavován je zpravidla jako vyrovnaný, případně jako přebytkový či schodkový. Obsahem jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Tvorba vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu, jenž obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů v časovém horizontu 2 až 5 let [18]. Hospodaření obce dle rozpočtu předchází souhrn činností označovaných jako Rozpočtový proces, který je možno rozdělit do několika etap [19]:

- rozpočtový výhled – stanovení priorit pro následující období,
- návrh rozpočtu – vychází z analýzy a potřeb obce,
- projednání rozpočtu – zabezpečuje finanční výbor (výkonný orgán),
- schvalování rozpočtu – výhradní pravomoc ZO,
- plnění rozpočtu – od 1. 1. do 31. 12. daného roku,
- kontrola (průběžná) – provádí finanční výbor, ZO, občané, aj.,
- závěrečný účet obce – zabezpečuje finanční odbor a rada,
- audit (přezkum hospodaření) – auditor či příslušný krajský úřad,

všechny tyto procesy probíhají kontinuálně, každoročně a neustále se prolínají. Pokud nastane situace, kdy nedojde ke schválení rozpočtu do začátku nového kalendářního roku, hospodaří se dle rozpočtového provizoria [19].

Příjmy rozpočtů

Příjmy ZÚCS, stejně jako jiné veřejné rozpočty v České republice, závazně třídí vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Zdroje příjmů obecního rozpočtu dělíme do čtyř základních skupin: daňové příjmy, nedaňové příjmy, přijímané transfery a kapitálové příjmy. Příjmy plynoucí do obecních rozpočtů představují pro ZÚSC finanční samostatnost a jsou zdrojem pro zabezpečování lokálních potřeb.

Daňové příjmy představují jednu z nejdůležitějších složek rozpočtu obce. Tvoří většinou 55 až 65 % v poměru k celkovým příjmům. Jedná se o příjmy, které nejsou účelové vázány, avšak jejich výši obec nemůže ovlivnit. Rozdělení daňových výnosů určuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (RUD). RUD určuje, do jakého rozpočtu a v jaké výši příslušná daň nebo její část plyne. Významné je členění daní na daně svěřené a daně sdílené. Za daně svěřené označujeme ty, které přímo plynou do rozpočtu té obce, na jejímž území byla daň vybrána. Konkrétně se jedná například o daň z nemovitých věcí. Sdílené daně představují vybrané prostředky na daních na území České republiky, které jsou děleny mezi rozpočty obcí, krajů a státní rozpočet (např. DPH, DPFO, DPPO) [16]. Na rozdíl od daňových příjmů, nedaňové příjmy ZÚSC představují kategorii příjmů, kterou obec může v celkem výrazné míře ovlivňovat svým jednáním. Určitým způsobem tak souvisí s hospodářskou a podnikatelskou činností jednotky. Do nedaňových příjmů řadíme například příjmy z vlastního podnikání, příjmy z pronájmu či prodeje nekapitálového majetku nebo finančního investování. Další skupinu představují místní poplatky, které obec stanovují za využívání veřejných služeb či statků nebo déle poplatky správní, příjmy z mimorozpočtových fondů či neplánované příjmy obce [17].

Významnou skupinu finančních prostředků tvoří peněžní transfery neboli dotace, jenž cílí na vyrovnání rozdílů mezi jednotlivými obcemi. Podle vyhlášky o rozpočtové skladbě je řadíme mezi pravidelné příjmy rozpočtů obcí, v průměrném podílu 20 – 30 % k celkovým příjmům. Výše příjmů z dotací se může výrazně zvýšit, pokud ZÚSC získá dotaci na konkrétní plánovaný projekt na základě vlastní žádosti. Poté se jedná o mimořádné příjmy [19]. Nahodilé příjmy s velkou mírou autonomního ovlivnění představují, mimo dotace, i kapitálové příjmy. Konkrétně se jedná například o příjmy z prodeje hmotného, nehmotného a finančního dlouhodobého majetku či návratné zdroje ve formě úvěrů a půjček. Převážně tvoří v porovnání s celkovými příjmy malou až zanedbatelnou část finančních příjmů obce. Pro realizaci větších investic jsou však většinou zásadní [13].

Výdaje rozpočtů

Výdaje lze souhrnně charakterizovat jako nenávratné platby případně poskytované půjčky za účelem zajištění rozvoje daného ZÚSC a kvality života svých občanů v souladu s místními zvyklostmi. V oblasti samosprávy mohou obce

rozhodovat o způsobu alokace finančních prostředků téměř volně. Opakem je přenesená působnost, kde obce nesmí opomenout financování služeb, statků a činností, jež byly ze státu přeneseny na ZÚSC. Stejně jako příjmy rozpočtů třídí i výdaje vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Základním dělením dle tříd jsou běžné výdaje, kapitálové výdaje [17].

Běžné výdaje označované také jako výdaje neinvestiční představují prostředky k financování běžného provozu obce v příslušném rozpočtovém období. Jde o takové výdaje, které musí obec vynakládat na zajištění veřejných služeb, za které je dle zákona zodpovědná. Zahrnují také výdaje na výkon přenesené působnosti. Dále jsou určeny například na platy zaměstnanců, nájemné, nákup materiálů, služeb, energie a paliv, sociální dávky či na dotace vlastním organizacím. Kapitálové výdaje oproti tomu slouží zejména k financování investičních akcí, které zejména vytvářejí nové hodnoty či slouží k nákupu movitých věcí. Převážně se jedná o investice dlouhodobého charakteru s vysokými náklady, jaké přesahují jedno rozpočtové období. Mezi kapitálové výdaje například řadíme finanční prostředky vynaložené na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investiční dotace vlastním organizacím, nákup cenných papírů nebo splátky úvěrů [17].

1.4. Majetek a hospodaření s majetkem ZÚSC

Pokud mají ZÚSC plnit své základní funkce, musí mít odpovídající majetkovou základnu. Vlastnictví majetku a možnost s ním disponovat představuje, stejně jako vlastní finanční prostředky, neodmyslitelnou podmínku územní samosprávy, kterou zaručuje ústava ČR. Velikost, kvalita a struktura majetku a způsob, jakým je s majetkem nakládáno ovlivňuje zejména ekonomickou a sociální úroveň daného území a společenství. Majetek lze tedy považovat za předpoklad pro rozvoj veřejného sektoru. Zároveň představuje pro obce zdroj vlastního příjmu [19].

Přesné vymezení definice majetku obcí je však obtížné, v žádném z právních předpisů není vyčteno, co vše je jeho součástí. Obecně je pojem majetek definován zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů, jako souhrn všeho, co osobě patří. Stejně tak žádný právní předpis nestanovuje, jakým konkrétním způsobem má být majetek obce využíván.

Základní dělení majetku

Majetek obcí je dělen především s ohledem na rozdělení rozhodovacích pravomocí mezi orgány, po které je zásadní, zda se jedná o věci hmotné a nehmotné či movité a nemovité. Za nemovité věci / nemovitý majetek obcí považujeme pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, věcná práva k nim a práva, jenž za nemovité prohlásil zákon. Veškeré další věci / majetek hmotné nebo nehmotné podstaty představuje movitosti [7].

Obecní majetek lze členit také podle účelu použití na majetek sloužící k výkonu samosprávy, majetek sloužící k veřejným účelům nebo podnikání. Majetek sloužící k výkonu samosprávy tvoří nezbytný majetek, jenž se používá k uspokojení potřeb obce, plnění závazků nebo na činnost orgánů (např. budova a zařízení OÚ). Majetek, který je označen jako sloužící k veřejným účelům, představuje majetek zpravidla veřejně přístupný s možností ho obvykle používat (např. veřejná prostranství, vodovodní zdroje, komunikace, parkoviště aj.). Za správu takového majetku je odpovědná obec a v některých případech je možné za použití stanovit místní poplatky. Oproti tomu je majetek sloužící k podnikání chápán jako majetek, který přináší zisk nebo vytváří prostředí pro podnikatelskou činnost [8].

Hospodaření s majetkem

Základní povinnosti při hospodaření s obecním majetkem upravuje zejména zákon o obcích. Obce mohou se svým majetkem hospodařit a nakládat přímo prostřednictvím svých orgánů či nepřímo prostřednictvím svých příspěvkových organizací. Povinností obce je pečovat o majetek v duchu řádného hospodáře, chránit majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody. Hospodaření s obecním majetkem by mělo být pro obec přínosné a mělo by klást důraz na prosazování zájmu kolektivu. Využívání a nakládání s obecním majetkem v každém jednotlivém případě posuzují příslušné orgány obce, jenž uplatňují svá vlastnická práva tím, že mohou majetek pronajímat, prodávat, darovat, zapůjčit, svěřovat či vytvářet a nakupovat. Ručit za cizí závazky obecním majetkem je až na stanovené výjimky zákonem zakázáno.

2. Dotace

V této kapitole je teoreticky vymezen pojem dotace. Dále je zde vymezeno rozdělení dotací na evropské, národní a krajské, a to společně se způsobem alokace finanční prostředků. Kapitola současně nastiňuje postup, jakým jsou dotace poskytovány ze strany řídicího orgánu směrem k obcím včetně struktury dotační výzvy. V neposlední řadě dochází k nastínění procesu žádosti o dotaci i ze strany žadatele, tj. obce.

2.1. Dotace a jejich rozdělení

Pojmem dotace lze vyložit více způsoby. V tomto případě je možno pojem dotace definovat jako peněžítý dar získaný prostřednictvím státu, jehož poskytování je ve veřejném zájmu. Konkrétně o dotacích poskytovaných územním samosprávným celkům formou nenávratné pomoci na základě jejich vlastní žádosti. Ve smyslu českých zákonů lze dotaci definovat dle ustanovení § 3 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech následovně: „*dotací se rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel*“ [27].

Získáním dotace dostávají obce možnost realizovat projekty, na které by neměly dostatek financí či na takové investice, které pro ně nejsou aktuálně prioritní. Často dochází k situaci, kdy obec musí prvořadě vynakládat své finanční prostředky určené k dalšímu rozvoji do nezbytných akcí, jako je například údržba a opravy, u nichž již není možný další odklad. Po obdržení dotace získává obec do rozpočtu finance nad rámec svých předem plánovaných příjmů. Na tomto základě následně dochází k realizaci projektů, na které by za jiných okolností neměly obce dostatek finančních prostředků. Obce v České republice mohou tyto dotační prostředky pro realizaci svých projektů čerpat z evropských, národních či krajských zdrojů.

2.1.1. Dotace z Evropských fondů

Cílem evropských strukturálních a investičních fondů je především snižování sociálních a ekonomických nerovností mezi státy a jednotlivými regiony členských zemí EU (tzv. politika soudržnosti), podpora jejich hospodářského růstu a konkurenceschopnosti [1].

Přerozdělení finančních prostředků mezi členské státy EU předchází vyjednávání a analyzování potřeb jednotlivých států a jejich regionů. Výsledky těchto analýz v České republice zahrnuje dokument zvaný *Dohoda o partnerství*, který podrobně popisuje národní rozvojové priority ČR. Nutné je uvedení těchto priorit do souladu s tematickými cíli celé EU. Nástroje, kterými je těchto cílů následně dosahováno, jsou nazvány *operační programy*. Konkrétně vymezují rozsah a formu podpory pro konkrétní tematické oblasti a definují cíle, kterých má být dosaženo. Za realizaci programu nesou odpovědnost řídicí orgány, kterými jsou v České republice příslušná ministerstva. Sledují naplňování cílů programů, dodržování pravidel a efektivnost využití.

Rozložení programů, ze kterých je možné evropské prostředky čerpat, se mění v závislosti na programovém období. Časový horizont jednoho takového období představuje 7 let. V současné době Česká republika čerpá z programového období 2014-2020 a připravuje se na období následující, jehož čerpání bylo zpožděno. Zdroj financování pro programy určené pro ČR tvoří v současném období 5 následujících fondů, které dohromady tvoří Evropské strukturální a investiční fondy [4]:

- **Fond soudržnosti:** zlepšuje propojení systémů v členských státech EU s HDP nižším než 90 % průměru zemí EU-27. a investuje do zeleného růstu a udržitelného rozvoje;
- **Evropský fond pro regionální rozvoj:** cílí na posilování regionální hospodářské a sociální soudržnosti prostřednictvím investic do sektorů posilujících růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst. Zároveň financuje projekty Evropské územní spolupráce;
- **Evropský námořní a rybářský fond:** hlavním cílem je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropské akvakultury. Financuje mořský i vnitrozemský rybolov a aktivity podporující konkurenceschopnost, zlepšování podmínek rybolovu a ochranu ryb;
- **Evropský sociální fond:** zaměřuje se na zlepšování příležitostí k zaměstnání a vzdělávání a investuje do lidských zdrojů. Napomáhá lidem sociálně vyloučeným, ohrožených chudobou či jinak znevýhodněným osobám;
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:** cílí na zvýšení konkurenceschopnosti odvětví zemědělství a lesnictví, zlepšuje životní

prostředí, stav krajiny i kvalitu života ve venkovských oblastech. Snaží se o diverzifikaci venkovského hospodářství.[4]

Pro výše popsané účely bylo pro Českou republiku v období 2014-2020 celkově alokováno 23,9 mld. EUR, z čehož největší objem financí ve výši 11,94 mld. EUR směřuje do Fondu pro regionální rozvoj [1]. Podpora Evropských strukturálních a investičních fondů je dále rozdělena podle již zmiňovaných tematických cílů, a to v období 2014-2020 následujícím způsobem [3]:

- Investice do výzkumu, vývoje a inovací pro praxi,
- Rozvoj využívání informačních a komunikačních technologií,
- Podpora malých a středních podniků,
- Snižování energetické náročnosti ekonomiky,
- Omezování přírodních rizik, povodní a ekologické zátěže,
- Ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství,
- Modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava,
- Zvyšování zaměstnanosti a kvalitní pracovní síla,
- Fungující sociální systém a boj proti chudobě,
- Zkvalitnění systému vzdělávání,
- Kvalitní, efektivní a transparentní veřejná správa a instituce,
- Technická pomoci.

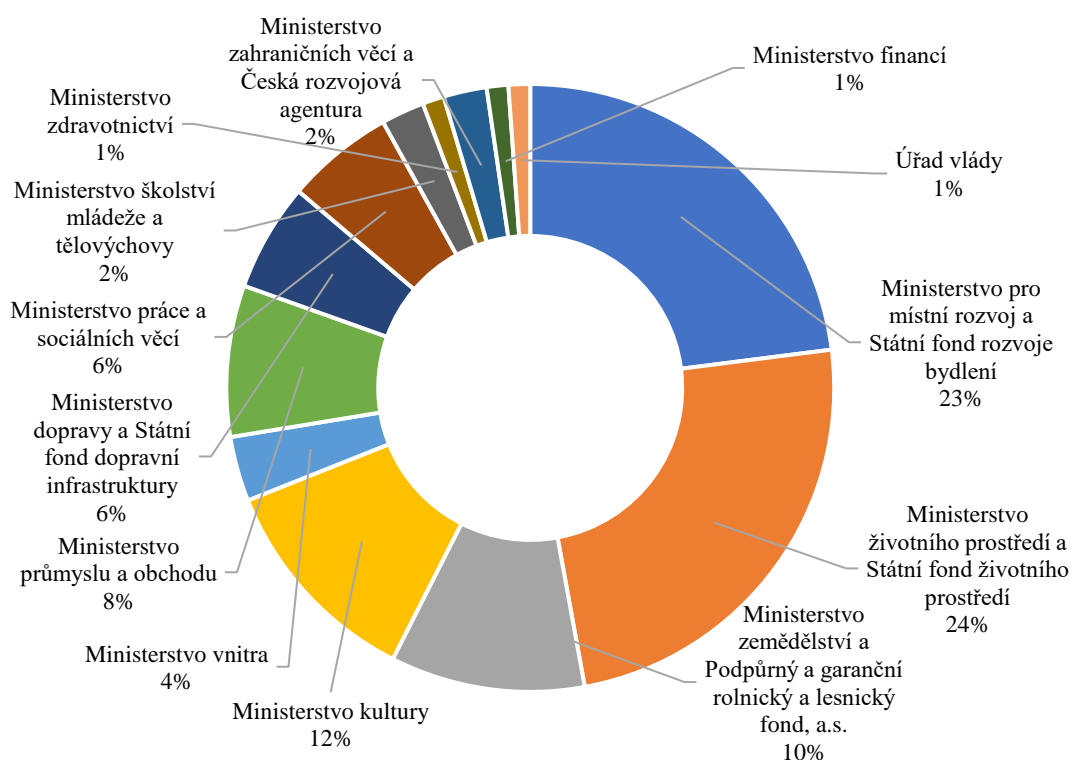
Dosažení tematických cílů je úkolem operačních programů, skrze které jednotlivé řídicí orgány vyhlašují výzvy pro podání projektů, a tím pro určené subjekty možnost získat finanční prostředky. Dotační období 2014-2020 dává prostřednictvím operačních programů a vyhlašovaných výzev územním samosprávným celkům šanci zvýšit příjmy svých rozpočtů za účelem financování rozvoje obce.

2.1.2. Národní dotace

Při podpoře místního rozvoje jsou zásadní mimo evropské dotace i finanční prostředky z národních zdrojů, jejichž výše odpovídá 1/3 – 1/2 alokace evropských fondů na dané 7-mi leté období. Národní dotační tituly představují nástroj jednotlivých ministerstev České republiky a jejich fondů, prostřednictvím nichž stát ovlivňuje rozvoj na místní úrovni či ve vybraných regionech, které jsou strukturálně či jinak postiženy. Za pomoci těchto titulů je možno podpořit aktivity, jež nelze financovat

z fondů Evropské unie. Cílem národních dotačních titulů je tak podpora specifické oblasti či konkrétního subjektu (obce) finančními prostředky ze státního rozpočtu.

Každé ministerstvo opakovaně v průběhu celého roku, v rozdílné míře a intervalech, vyhláší specificky zaměřené dotační tituly. Celkově se jedná o více než 200 dotačních titulů za jeden rok. Přičemž nejvíce těchto titulů určených obcím vyhláší Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo životního prostředí. Přehled jednotlivých vyhlášených či chystaných dotačních možností uvádí každé ministerstvo či fond na svých webových stránkách. Samotné zaměření dotačních titulů vychází z plánu Strategického regionálního rozvoje ČR, který představuje základní koncepční dokument státu v oblasti regionální politiky. Snahou plánu je přihlížení aktivit státu, prostřednictvím kterých bude v daném období podporovat regionální rozvoj a vymezení cílů regionálního rozvoje [11]. Níže zobrazený graf č. 1 uvádí, jaké subjekty, v jakém množství, poskytují národní dotace obcím.

Graf č. 1: Výše dotačních možností od jednotlivých subjektů pro obce

Zdroj: MMR ČR [11], vlastní zpracování

2.1.3. Krajské dotace

Významný vliv na územní rozvoj mají i dotace poskytované jednotlivými kraji. Krajské dotační tituly oproti těm evropským a národním cílí pouze na subjekty konkrétního kraje, který danou dotaci poskytuje skrze své fondy a dotační programy. Každý z krajů v České republice včetně hlavního města Praha, má svá specifická pravidla pro poskytování těchto prostředků svým subjektům a rozdílnými cíli, které jsou určeny strategickými dokumenty jednotlivých krajů. Všeobecně veškeré krajské dotační tituly cílí na zajištění veřejně prospěšných projektů zaměřených na všestranný rozvoj území a uspokojení potřeb občanů. Zejména na takové projekty, které respektují mezinárodně a státně uznávané principy trvale udržitelného rozvoje a rozvoje společnosti. Současně se krajské dotace podílejí na spolufinancování projektů podpořených ze státního rozpočtu nebo fondů EU.

Podpora krajů směrem k obcím prostřednictvím dotací představuje oproti evropským a národním fondům pouze malé finanční částky. Velkou výhodou však zůstává přerozdělování prostředků na nižší úrovni, která umožňuje efektivnější zaměření na potřeby konkrétní oblasti či obce. Projekty z krajských dotačních titulů přispívají zejména k rozvoji občanské vybavenosti v oblastech ekonomické, sociální či životního prostředí. Nejčastěji se jedná o dotační tituly podporující výstavbu, opravu a obnovu obecních budov, místních komunikací, technické a dopravní infrastruktury nebo také úpravu veřejné zeleně či obnovu kulturních památek [9].

2.2. Dotace z pohledu řídicího orgánu

Práce řídicího orgánu začíná již při sestavování programových dokumentů a určování jejich cílů, ze kterých plynou jednotlivé dotační tituly. Příslušné orgány následně v pravidelných či nepravidelných intervalech vypisují konkrétní výzvy do předem definovaných dotačních titulů. Na základě jednotlivých výzev, které jsou časově vymezeny, získávají žadatelé možnost předkládat na řídicí orgány své projekty a usilovat tím o možnost získání finančních prostředků.

Dotační výzvy

Prostřednictvím vyhlášených výzev řídicí orgán přesně definuje podmínky a pravidla pro předkládání žádostí o podporu. Každá z dotačních výzev má odlišný formát zpracování se svými specifickými informacemi. Vždy zaleží na typu dotace a

orgánu, jenž výzvu vypisuje. Veškeré dotační výzvy si jsou však svou strukturou a typem obsažených informací velice podobné. Ve veškerých dotačních výzvách řídicí orgán v úvodu vždy uvádí číslo, název a cíl výzvy, a jaký orgán výzvu zaštiťuje. Součástí každé výzvy je časový harmonogram, který žadatele informuje o časovém období, kdy je možné žádosti o dotaci předkládat a do jakého nejzazšího termínu musí být projekt v případě poskytnutí podpory realizován. Ne vždy je možné předkládat žádosti do maximálního možného data podání, v některých případech je termín podmíněn alokací výzvy.

Důležitou informací výzvy je forma a výše podpory, která určuje kolik procent z celkových způsobilých výdajů může jeden projekt získat včetně informace o určení minimální a maximální finanční částky a formě financování. Za způsobilé výdaje projektu jsou považovány ty výdaje, které jsou jako způsobilé definované samotnou výzvou. Podrobný výčet způsobilých výdajů je součástí každé z výzev či určen samostatnou přílohou. Mimo způsobilé výdaje bývají ve výzvě uvedeny současně i výdaje nezpůsobilé. Nedílnou součástí každé vyhlášené výzvy je také vymezení způsobilých žadatelů a podmínky, za kterých je možné dotaci čerpat a povinnosti, jenž musí možný příjemce splnit. Dotační výzvy rovněž zahrnují informace o tom, jakým způsobem je požadováno podání žádosti o dotaci a hodnotící kritéria, pomocí nichž orgán přijaté žádosti hodnotí. V neposlední řadě je v dotačních výzvách uveden seznam dokumentů a podkladů, které je žadatel a případný příjemce v jednotlivých fázích administrativního procesu žádosti o dotaci povinen předkládat [23].

Monitoring žádostí a projektů

Úkolem řídicího orgánu je, mimo nastavení dotačních titulů a výzev, i následný příjem žádostí do výzev vyhlášených, a to včetně výběru žadatelů, jimž budou finanční prostředky z výzvy přiděleny. Poté, co řídicí orgán obdrží od žadatele projektový záměr s žádostí o dotaci, celý proces mezi řídicím orgánem a žadatelem je úzce provázán. Mezi zúčastněnými stranami je od této doby nutná intenzivní komunikace. V případě kladného posouzení projektového záměru ze strany řídicího orgánu dochází k finálnímu odsouhlasení rozpočtu a ke stanovení podmínek čerpání dotace. Podepisuje se právní akt oběma stranami a započíná fáze realizace projektu. Dle pravidel dochází k samotnému čerpání dotace, kdy řídicí orgán zabezpečuje vyplácení finančních prostředků směrem k příjemci.

V rámci celého procesu řídicí orgán kontroluje a monitoruje stav projektu. Řídicí orgán, vyžaduje-li to projekt, přijímá a vyhodnocuje průběžné zprávy o realizaci projektu. Na závěr realizace probíhá konečné hodnocení dopadů v konfrontaci se stanovenými cíli a zjištění stavu naplněných indikátorů. Poté je započata doba udržitelnosti projektu, ve které je nadále dohlíženo na splnění cílů projektu. Vedle administrativní kontroly a vzdáleného monitoringu projektu je v kompetenci řídicího orgánu, kdykoli během doby realizace či udržitelnosti, provést i kontrolu fyzickou. Celý proces od přijetí žádosti o dotaci na ŘO znázorňuje uvedený obrázek č. 2.

Obrázek č. 2: Projektový cyklus z pohledu ŘO

Zdroj: vlastní zpracování

2.3. Dotace z pohledu žadatele

Cesta získání peněžních prostředků až po realizaci projektu z dotačních programů se odlišuje dle typu titulu, ze kterého příjemce o finance žádá. Obecně lze však uvést, že postup pro každého příjemce dotace začíná sestavením projektového záměru. Žájemce, konkrétně obec, si nejprve stanoví cíle, čeho chce dosáhnout a jaký vliv to bude mít na území, ve kterém má projekt vzniknout. Teprve poté by obec měla hledat vhodný zdroj financování z příslušného dotačního programu. Příkladem může být situace, kdy obec potřebuje zastavit odliv aktivního obyvatelstva a zvýšit konkurenceschopnost, a tak zaměří své projekty na vybudování infrastruktury, která bude atraktivní pro mladé rodiny.

Hledání vhodného zdroje financování

Před vybráním dotačního titulu je zapotřebí podrobně nastudovat jeho specifické podmínky. Pozornost je nutné věnovat především rozpočtu a financování projektu, kdy obec musí brát v potaz, že je často nutné zaplatit náklady projektu nejprve ze svých zdrojů a dotace bude vyplacena zpětně. V případě, kdy obec

vlastními zdroji nedisponuje, je možno využít různých finančních nástrojů ve formě půjček či záruk. Vhodná je také konzultace projektového záměru přímo s řídicím orgánem, který dotaci poskytuje. Pokud by nedošlo k nastudování a seznámení s kritérii programu, žádání o dotaci by se stalo bezpředmětnou či by mohly v průběhu realizace projektu vzniknout komplikace, které by mohly vést k nevyplacení či odejmutí dotace. Teprve po vyhodnocení všech kritérií a je možno vybrat správný dotační titul pro projektový záměr a začít s přípravou konkrétního projektu.

Podání žádosti o dotaci

Žádost o dotaci není možné do zvoleného dotačního titulu podat kdykoli. Podat žádost lze pouze prostřednictvím tzv. výzev. Obec tak musí sledovat příslušný dotační program a čekat na vypsání konkrétní výzvy příslušným orgánem. Než začne obec samotnou žádost o dotaci zpracovávat, je nutné se seznámit se všemi požadavky, které musí v projektové žádosti vyplnit a zabezpečit přípravu veškerých příloh, jež bude muset doložit na řídicí orgán společně se žádostí o dotaci. Žádost se všemi předepsanými podklady a přílohami musí být následně podána do stanoveného termínu prostřednictvím určeného elektronického systému či doručena v listinné podobě řídicímu orgánu, případně podána oběma způsoby.

Hodnocení žádosti

Dle hodnotících kritérií, která jsou obci již předem známá prostřednictvím vyhlášených výzev, nastává proces hodnocení podané žádosti. V rámci schvalovacího procesu hodnotí žádost, dle stanovených kritérií, orgán, který výzvu vydal či zprostředkující subjekt pověřený výkonem této činnosti. V první řadě jsou hodnoceny formální náležitosti žádosti, tj. správné vyplnění všech údajů žádost, doložení povinných příloh či splnění cíle programu. Projekty, které projdou přes formální hodnocení, jsou dále hodnoceny z pohledu potřebnosti realizace, vlivu na dané území, proveditelnosti, celkové připravenosti a dalších kritérií, jež jsou pro každou z výzev specifická. Projekty, které úspěšně prošly tímto procesem, jsou následně doporučeny k přidělení finančních prostředků. I takový projekt však v konečném výsledku nemusí získat finanční podporu. Pokud se sejde více kvalitních projektů, které splnily kritéria výzvy, ale není pro všechny dostatečná alokace, může být takový projekt zařazen do zásobníku náhradních projektů. O konečném výsledku hodnocení žádosti následně řídicí orgán zašle obci vyrozumění včetně jeho odůvodnění.

Uzavření právního aktu

Poté, co příslušný orgán rozhodl, že bude obci dotace přidělena, je nejprve nutné uzavřít právní akt. Právní akt zavazuje obec k realizaci projektu dle podrobně stanovených podmínek. Ty určují zejména pravidla pro výběr dodavatelů, maximální dobu realizace, pravidla pro vedení a ukládání dokladů týkajících se projektu, povinnou publicitu apod. Obec zároveň uzavřením právního aktu získává od řídicího orgánu záruku o tom, že jí dotace za situace splnění stanovených podmínek bude poskytnuta.

Realizace projektu a financování

Jelikož se jedná o nakládání s veřejnými prostředky, je před samotnou realizací projektu nutné, aby obec vyhlásila veřejnou zakázku na základě, které je vybrán dodavatel díla. Po podpisu smlouvy s dodavatelem je možno přistoupit k realizaci díla v souladu s podmínkami stanovených dotačním titulem, právním aktem o přidělení dotace a smlouvou o dílo. V situaci, kdy se objeví jakékoli změny v realizovaném projektu oproti projektu schválenému v projektové žádosti, je nutno informovat o této skutečnosti řídicí orgán a požádat o schválení změn. Jestliže se realizovaný projekt výrazným způsobem odchýlí od smluvních podmínek, obec se vystavuje riziku neproplacení, odepření nebo nutnosti navrácení části či celé dotace. Obec musí současně dbát, aby dokončený zrealizovaný projekt z dotačního titulu splnil veškeré cíle a ukazatele, jež byly stanoveny podmínkami výzvy a nastaveny při podání žádosti.

Vyplácení dotace obci probíhá na základě předkládaných faktur v průběhu realizace díla či po jeho dokončení v závislosti na nastavených pravidlech výzvy. Obec podá žádost o vyplacení dotace adresovanou k řídicímu orgánu, který v případě formální a věcné správnosti vyplatí požadovanou finanční částku na účet obce, a to způsobem ex-ante nebo ex-post. Pokud je platba poskytována způsobem ex-ante, obec zašle žádost o poskytnutí platby a následně zasílá přijatou dataci dodavateli díla. V případě způsobu ex-post obec nejdříve závazek vůči dodavateli uhradí z vlastních finančních zdrojů a přijatou dotaci si ponechává. Veškeré platební nároky musí být podloženy relevantními doklady odpovídajícím podmínkám dotačního titulu a smlouvě o poskytnutí dotace. V průběhu celé realizace je současně nezbytné pořízení a uchování dokumentů, dokladů a listin, které budou následně prokazovat realizaci díla v souladu se všemi podmínkami a cíli projektu.

Povinná publicita projektu

Vzhledem k tomu, že získané finanční prostředky prostřednictvím dotačních titulů slouží obci k realizaci díla, jenž je určeno pro potřeby společnosti, je nezbytné informovat uživatele díla i širší veřejnost o původu finančních zdrojů. Obec musí v průběhu realizace díla a po jeho realizaci dodržet tzv. pravidla povinné publicity, jenž určuje daný dotační titul. Nejčastěji je povinná publicita projektu splněna vyvěšením plakátu velikosti A3, vystavením banneru či billboardu v průběhu realizace díla. Po jeho dokončení je následně místo dočasného nosiče umístěna nejčastěji pamětní deska a zároveň obec uvádí realizovaný projekt na své webové stránky.

Závěrečné vyhodnocení akce

Po ukončení realizace díla obec prokazuje, že realizace projektu proběhla ve stanoveném termínu a ve shodě s veškerými právními akty, jenž se projektu dotýkají. Obec podává řídicímu orgánu zprávu o průběhu dotované akce, kde uvádí popis průběhu realizace díla s fotodokumentací, splněné ukazatele a cíle podaného projektu a dokládá soupis veškerých faktur včetně úhradových dokladů, protokol o předání díla a u stavebních akcí realizovaných na základě stavebního zákona i kolaudační souhlas. Současně fotodokumentací obec dokládá i splnění povinné publicity projektu. Pokud řídicí orgán neshledá v doložené zprávě žádné nedostatky, lze považovat projekt za ukončený. V opačném případě vyzve řídicí orgán k odstranění nedostatků.

Udržitelnost projektu

Dnem formálního ukončení projektu, prostřednictvím podání a schválení závěrečné zprávy, práce na projektu nekončí a nastává doba udržitelnosti projektu. Po dobu udržitelnosti, je nezbytné zajistit výstup projektu pro takový účel, pro jaký byl realizován. V rámci doby udržitelnosti je obec povinna každoročně dokládat řídicímu orgánu zprávy, kde popisuje stav projektu, upozorňuje na případné problémy s výstupem projektu a dokládá fotodokumentaci, jenž mimo stav díla dokazuje splnění povinné publicity i po realizaci projektu. V rámci doby udržitelnosti nesmí být změněn účel projektu a musí být uchovány veškeré související dokumenty s projektem. Existují i takové dotační tituly, jenž dokládání zpráv od obce v době udržitelnosti nepožadují [1], [28].

3. Dopad realizovaných projektů na území města Libáň

V této části je analyzován vliv čerpání transferů z evropských, národních a krajských fondů a jejich následný dopad na vybrané území města Libáň v období let 2010 – 2020. První část kapitoly charakterizuje území města. Následující část se zaměřuje na hospodaření města, přijímané transfery do městského rozpočtu a investice do dalšího rozvoje území Libáně. Současně je ve sledovaném období provedena analýza vývoje obyvatelstva města a průzkum zjišťující celkovou spokojenost s kvalitou života občanů Libáně a jejich povědomí o realizaci projektů z dotačních prostředků.

3.1. Město Libáň

Město Libáň leží v Královéhradeckém kraji, v okrese Jičín, přibližně 12 km jihozápadně od města Jičín a 47 km severozápadně od krajského města Hradec Králové. Území města se skládá z pěti částí – Libáň, Kozodírky, Křešice, Zliv a Psinice, a ze čtyř katastrálních území s celkovou rozlohou 1967,4 ha. Hlavní část Libáně je situována podél dvojice silnic II. třídy (č. 208 a 501). Město leží v blízkosti CHKO Český ráj v nadmořské výšce 238 m. n. m., jehož území je převážně rovinaté. Populační velikost města činí dle evidence Českého statistického úřadu 1 951 (stav k 31. 12. 2021).

Tabulka č. 1: Základní ukazatele města Libáň

Ukazatel	Stav k 31. 12. 2020
Typ sídla	město
Obec s pověřeným obecním úřadem	Kopidlno
Obec s rozšířenou působností	Jičín
Pracoviště finančního úřadu	Jičín
Pracoviště katastrálního úřadu	Jičín
Matriční úřad	Libáň
Stavební úřad	Libáň
Rozloha celkem	19,67 km ²
Počet částí obce	5
Počet katastrálních území	4
Nadmořská výška	238 m. n. m.
Počet obyvatel	1 867
Hustota obyvatel	94,92 na km ²

Zdroj: ČSÚ [10], vlastní zpracování

Dominantou a sídlem města a městského úřadu je historická dvoupatrová budova v centru Libáně na náměstí Svobody, jejíž součástí je i městská knihovna, zasedací místnost s obřadní síní. Současně se ve městě nachází kulturní dům s rekonstruovaným sálem, jevištěm a restaurací. Společensko-obchodní dům zahrnuje moderní provozovnu České spořitelny, poštu, lékárnu, relaxační salon, obchod s květinami a bytové jednotky. V blízkosti náměstí se nachází budova mateřské a základní školy a zdravotní středisko či soukromý domov pro seniory. Pro sportovní vyžití nabízí město zázemí v podobě sokolovny s tenisovými kurty, sportovní areál s fotbalovým hřištěm a víceúčelovým hřištěm s umělou trávou, antukové hřiště na volejbal či koupaliště s hřištěm na plážový volejbal.

Město Libáň poskytuje, mimo občanské vybavenosti, i technickou infrastrukturu v podobě vlastního veřejného vodovodu, kanalizace včetně čističky odpadních vod, plynofikaci nebo také sběrný dvůr nebezpečných a objemných odpadů. Dopravní infrastrukturu města tvoří regionální železniční trať s jednou zastávkou vzdálenou 2,5 km od centra. Rozhodující úlohu tak představuje silniční doprava, včetně dopravy veřejné, kterou vytváří 6 autobusových zastávek. Mezi plochy dopravní infrastruktury je zařazeno neveřejné letiště Libáň provozované Leteckým klubem Libáň. Ekonomickou aktivitu v řešeném území zejména reflektuje místní výrobní areál ANTOLIN LIBAN, s.r.o. zaměřený na vývoj dílů pro automobilový průmysl. Další možnosti zaměstnání pro místní obyvatele nabízí například Mladá Boleslav (ŠKODA AUTO, a.s.) a Jičín (RONAL CONTINENTAL) [5].

3.1.1. Správa města

Město Libáň je obcí I. typu disponující vlastním matričním a stavebním úřadem. Zastupitelstvo města je tvořeno 9 členy. Z řad zastupitelů jsou zvoleni 3 členové pro Finanční výbor a 3 členové pro Kontrolní výbor. Dalším voleným orgánem města je Přestupková komise s 5ti členy. Městský úřad tvoří starosta a místostarostka a další zaměstnanci rozdělení do jednotlivých odborů – Personální, Správní, a Stavební. Funkce rady města a tajemníka je na území Libáně zastávána starostou [21].

Město Libáň zřizuje dvě příspěvkové organizace, a to Základní školu a Mateřskou školu, okres Jičín a Technické služby města Libáň. V Libáni aktivně působí i spolky, zájmové organizace a sdružení. Mezi nejvýznamnější patří tělovýchovná

jednota Sokol (TJ Sokol Libáň), Jednotka sboru dobrovolných hasičů Libáň, ochotnický divadelní spolek Bozděch či myslivecké sdružení. V roce 2004 se město Libáň stalo členem Svazku obcí Mariánská zahrada sdružující svoje členy za cílem spolupráce při rozvoji venkova. Dále je město členem místní akční skupiny MAS Brána do Českého ráje, z. s., podporující venkovské záměry daného regionu [5].

3.2. Vliv transferů na investice města

Město Libáň investuje pravidelně do infrastruktury, zabezpečuje potřebné statky pro občany a pečuje o veřejné prostranství. Běžná péče a údržba představuje pro město pravidelné výdaje, jenž lze s ohledem na potřeby města naplánovat před každým rozpočtovým obdobím. Většinu investičních akcí oproti tomu město plánuje v dlouhodobém horizontu v souladu se schválenými strategickými rozvojovými dokumenty (např.: Strategický rozvojový plán, Střednědobý výhled rozpočtu), jimiž je město povinno disponovat. Investice do městské infrastruktury představují neodmyslitelnou součást pro rozvoj území, zároveň v nemalé míře zasahují do výdajů městského rozpočtu, ze kterého jsou v zásadě financované.

Plánované příjmy a výdaje tvoří každoročně rozpočet města, podle kterého volené orgány města Libáň hospodaří v časovém horizontu jednoho rozpočtového období. V následující tabulce je uveden plán hospodaření města Libáň v období let 2010 až 2020.

Tabulka č. 2: Schválený rozpočet města Libáň po konsolidaci (v tis. Kč)

ROK	Příjmy	Daňové p.	Nedaňové p.	Kapitálové p.	Transfer y	Výdaje	Běžné v.	Investice	Saldo
2010	22 235	15 617	4 070	0	2 547	19 762	19 238	524	2 473
2011	33 773	16 377	6 270	189	10 938	34 738	14 841	19 896	-965
2012	26 341	15 285	3 665	3 199	4 191	27 539	12 454	15 089	-1 198
2013	31 064	19 287	3 963	0	7 814	31 286	21 987	9 299	-222
2014	30 762	20 679	4 239	650	5 194	38 392	21 014	17 378	-7 630
2015	30 869	20 832	3 573	0	6 464	33 039	19 784	13 256	-2 170
2016	26 779	21 164	3 807	501	1 307	31 403	18 103	13 300	-4 624
2017	28 333	21 997	3 777	1 150	1 408	35 333	26 213	9 120	-7 000
2018	32 022	25 662	4 959	1	1 400	34 722	24 784	9 938	-2 700
2019	42 740	27 139	9 905	1	5 695	50 315	30 197	20 118	-7 575
2020	48 251	30 083	10 964	60	7 144	52 732	33 767	18 965	-4 481

Zdroj: MONITOR [12], vlastní zpracování

Jednotlivé rozpočty města Libáň znázorňují vývoj příjmů a výdajů, které v analyzovaném období vykazují vysoký nárůst. Na straně příjmové je nárůst přikládán zejména daňovým příjmům, zatímco na straně výdajové rostoucím nákladům na zabezpečení chodu obce způsobený rostoucími cenami komodit, energií, platů obecních zaměstnanců a nákladů na správu rozšiřujícího se majetku města. Téměř ve všech případech plánované výdaje převyšují plánované příjmy a město Libáň ještě před začátkem rozpočtového období počítá se záporným saldem. Nelze veškeré položky v rozpočtu předem přesně finančně vyčíslit. V průběhu hospodaření dochází v rozpočtu ke změnám a skutečnost nikdy neodpovídá původnímu plánu hospodaření. V níže uvedené tabulce č. 3 je uveden skutečný rozpočet města Libáň po všech změnách v jednotlivých obdobích.

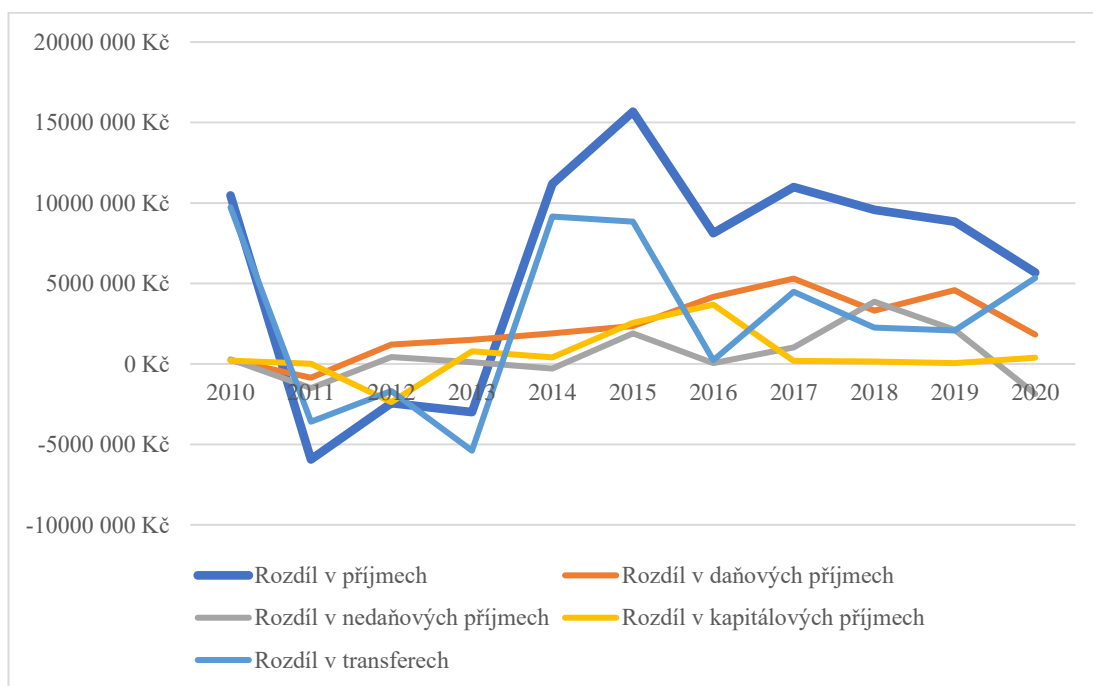
Tabulka č. 3: Skutečný rozpočet města Libáň po konsolidaci (v tis. Kč)

ROK	Příjmy	Daňové p.	Nedaňové p.	Kapitálové p.	Transfer y	Výdaje	Běžné v.	Investice	Saldo
2010	32 704	15 845	4 368	208	12 283	27 472	19 994	7 478	5 232
2011	27 836	15 521	4 762	202	7 351	30 156	18 188	11 968	-2 320
2012	23 914	16 495	4 085	824	2 511	28 920	16 332	12 588	-5 006
2013	28 075	20 783	4 079	786	2 427	25 941	23 857	2 083	2 134
2014	41 956	22 587	3 948	1 067	14 354	51 345	23 317	28 028	-9 389
2015	46 543	23 196	5 469	2 564	15 313	42 684	20 862	21 822	3 859
2016	34 906	25 322	3 859	4 186	1 539	32 929	20 737	12 193	1 977
2017	39 331	27 300	4 794	1 350	5 888	40 002	26 038	13 964	-671
2018	41 596	28 977	8 827	143	3 649	33 849	30 016	3 833	7 747
2019	51 576	31 724	12 032	44	7 776	50 176	38 827	11 349	1 400
2020	53 939	31 897	9 101	457	12 483	52 820	31 916	20 904	1 119

Zdroj: MONITOR [12], vlastní zpracování

V rozdílech mezi schváleným rozpočtem a skutečným rozpočtem města hraje roli možnost průběžných změn zapříčiněných vlastní vůlí města či změn, které nemůže město ovlivnit. Malá míra vlivu samotného města se týká zejména daňových příjmů, které jsou již předem určeny legislativou. U ostatních položek rozpočtu síla vlivu města roste, a to konkrétně nejvíce u transferů a investic. Bez rozdílu však musejí být veškeré zásahy měnící původní strukturu nebo objem rozpočtu předem projednány a následně schváleny zastupitelstvem obce. Porovnání schváleného rozpočtu, který město Libáň sestavilo a přijalo před začátkem rozpočtového období, s rozpočtem skutečným, jenž zahrnuje reálné finanční částky za každé rozpočtové období, představuje velikost změny jednotlivých položek v rozpočtu. V případě změn

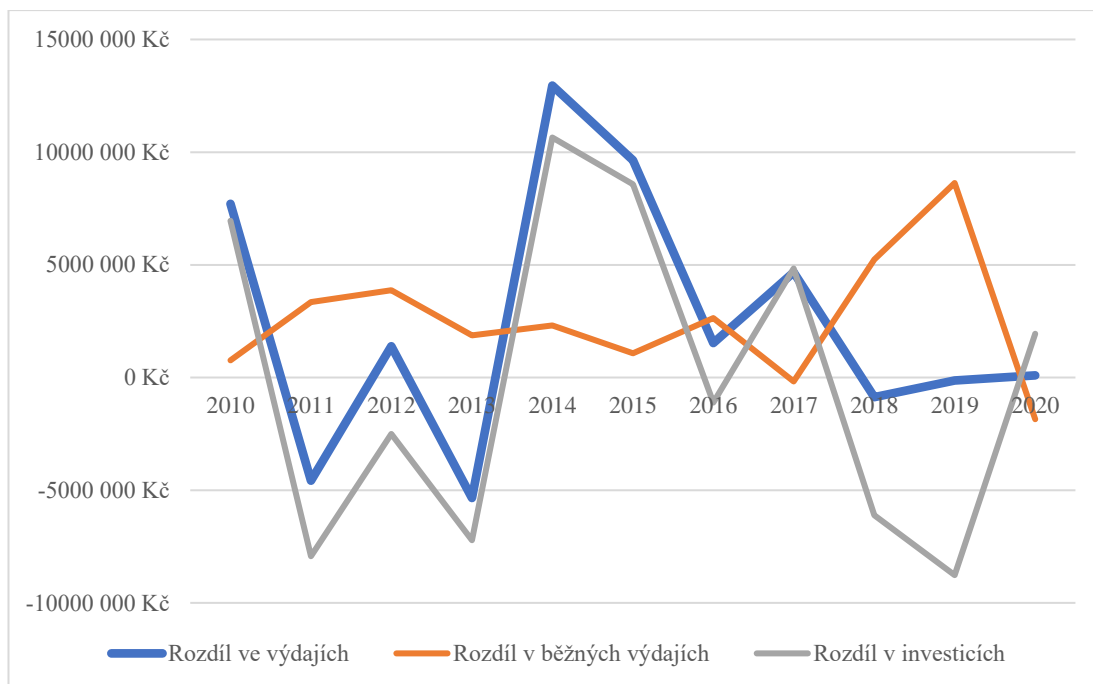
v příjmech města vyvolávají největší fluktuaci rozdíly mezi očekávanými a skutečně získanými transfery. Ostatní položky, jak je patrné z níže uvedeného grafu č. 2, představují minimální vliv na změnu.

Graf č. 2: Porovnání změny schváleného rozpočtu oproti skutečnosti – příjmy

Zdroj: vlastní zpracování

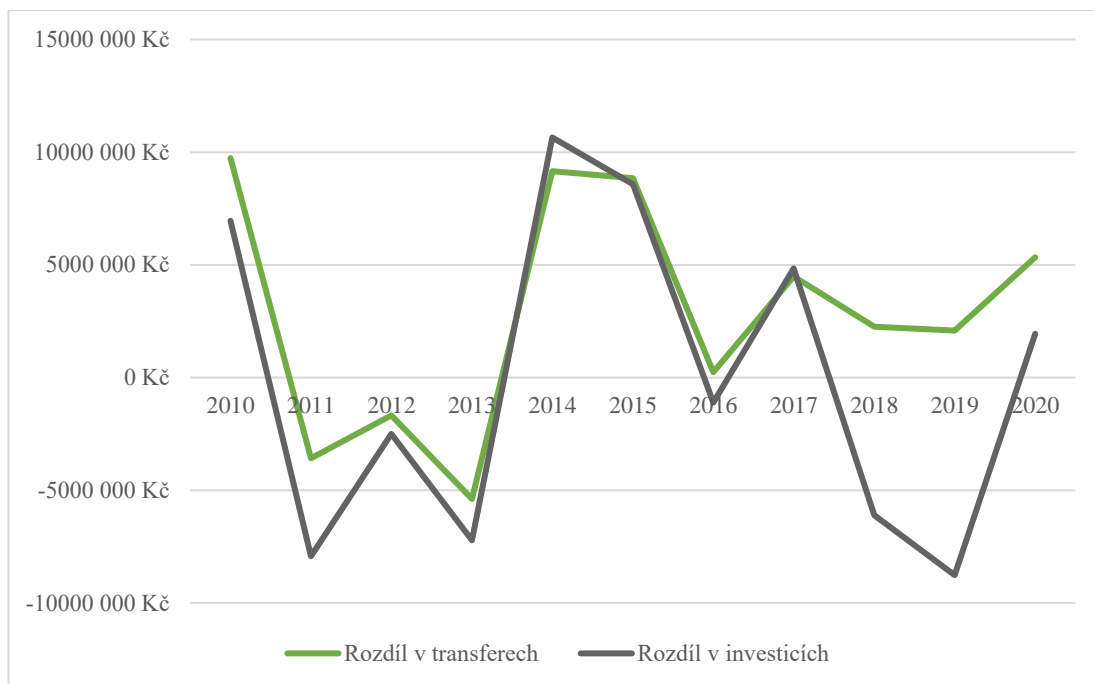
Více příjmů na transferech ovlivňuje město především svou vlastní iniciativou a činností. Zejména způsobem, kdy prostřednictvím dotací čerpá finanční prostředky z evropských, národních a krajských fondů. Závěrečné ustanovení, zda město finance získá, nezávisí již na jejím rozhodnutí, ale na orgánu, který dotaci poskytuje a četnosti vyhlášených výzev. Při plánování rozpočtu tak nelze předem přesně odhadnout, s jakou výší transferů může město počítat. U porovnání změn ve výdajích napříč jednotlivými obdobími je situace obdobná v tom, že největší podíl na změně vytváří rovněž jedna položka. Situace je zaznamenána v grafu č. 3 níže.

Graf č. 3: Porovnání změny schváleného rozpočtu oproti skutečnosti – výdaje

Zdroj: vlastní zpracování

Změny v plánovaných a skutečných výdajích města vyvolávají zvláště rozdíly v investicích, přičemž běžné výdaje nezpůsobují až na výjimky téměř žádné změny. Výdaje města jsou výrazně ovlivněny příjmy a plánovány s ohledem na jejich výši. Pokud se příjmy města v průběhu rozpočtového období změní, změna se projeví i ve výdajích města. V případě běžných výdajů jsou větší změny těžko proveditelné. Běžné výdaje zahrnují převážně pravidelně opakující se položky, do kterých musí město své příjmy vkládat. Pokud město získá méně finančních prostředků, než jak počítalo ve schváleném rozpočtu, je nuceno v první řadě omezit výdaje na investice. Pravidelnost běžných výdajů však přináší výhodu v jejich odhadu a vyčíslení. Jestliže naopak budou příjmy města vyšší než původně plánované, může navýšit svoje výdaje na investice. K nejistému navýšení a snížení příjmu v průběhu roku dochází především díky přijímaným transferům. Porovnání rozdílů u transferů a investic mezi skutečným rozpočtem a rozpočtem schváleným v každém roce dokazuje skutečnost, jak tyto položky spolu úzce souvisí. Pokud město získá v průběhu rozpočtového období více příjmů na transferech, může své investice navyšovat. V opačném případě jsou investice položkou, kterou město snižuje jako první. Změny položek transferů a investic zaznamenává graf č. 4.

Graf č. 4: Porovnání změny schváleného rozpočtu oproti skutečnosti – transfery / investice

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedený graf poukazuje na skutečnost, že pokud se změní v průběhu sledovaného období výše transferů, téměř vždy se v podobné výši změní i stav investic. Objem transferů tak výrazně ovlivňuje investice města, a s tím související rozvoj dané lokality. Město Libáň zejména v posledních letech aktivně využívá možnosti čerpání dotačních prostředků a investuje je do rozvoje svého území. Ve sledovaném období město Libáň získalo, svým aktivnímu přístupem, množství finančních prostředků, díky nimž mohlo realizovat více akcí. Celkem město Libáň v období let 2010 – 2020 získalo do svého rozpočtu na transferech 85 mil. Kč a současně 146 mil. Kč investovalo. Za situace, kdyby město o finanční prostředky z vlastní iniciativy neusilovalo, by nemohly být investice v tak vysokém objemu a rozvoj území by byl výrazně zpomalen. Níže uvedená tabulka č. 4 představuje příklady projektů, jenž byly pomocí prostředků z evropských, národních a krajských fondů realizovány ve městě Libáni.

Tabulka č. 4: Příklady projektů financovaných za pomoci dotace

Název projektu	Finanční zdroj / poskytovatel	Rozpočtové období	Výše dotace
Libáň - dostavba kanalizace	Ministerstvo zemědělství	2010	2 602 000,00 Kč
Přírodní hřiště MŠ Libáň	Ministerstvo životního prostředí ČR	2014 - 2015	2 164 495,00 Kč
Libáň, obecní úřad - zlepšení tepelně-technických parametrů obvod. konstrukcí	Státní fond životního prostředí, Ministerstvo životního prostředí ČR	2014 - 2015	7 730 249,00 Kč
Libáň, kulturní dům - zlepšení tepelně - technických parametrů obvodových konstrukcí	Státní fond životního prostředí, Ministerstvo životního prostředí ČR	2015	4 956 945,00 Kč
Libáň, objekty ZŠ (vstup, učeben, jídelna, tělocvična) - zlepšení tepelně-tech. parametrů obvod. konstrukcí	Ministerstvo životního prostředí ČR, Státní fond životního prostředí	2015 - 2016	16 754 509,00 Kč
Libáň, lékařský dům - zlepšení tepelně - technických parametrů obvodových konstrukcí	Ministerstvo životního prostředí ČR	2015 - 2016	3 603 307,00 Kč
Rekonstrukce MVN - Zlivský rybník	Ministerstvo zemědělství	2018	1 160 000,00 Kč
Dětské hřiště Libáň	Ministerstvo pro místní rozvoj	2018	400 000,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Jedná se o projekty, tj. investice, které jsou již předem zohledněny ve strategických rozvojových dokumentech města a jejichž realizace je v odlišné míře důležitá pro dané území a zajištění kvality života pro obyvatele a atraktivnosti pro návštěvníky. Pokud by město Libáň chtělo veškeré akce realizovat ve stejném čase bez dotačních prostředků, bylo by nuceno hledat vhodné zdroje financování jiným způsobem. Zejména formou úvěrů a půjček od bankovních subjektů. Případně by se vedení města dostalo do situace, kde by muselo rozhodnout o míře nezbytnosti a aktuální nutnosti akce a realizaci naplánovat v čase jiném. Zasluhou schopnosti města Libáně a jeho vedení absorbovat externí finanční prostředky na konkrétní projekty je zabezpečen postupný rozvoj bez zadlužení města, a to z hlediska prostorového, náplně poskytovaných služeb, rozsahu občanské vybavenosti, dostupnosti školských zařízení

apod. K míře úrovně a rozvoje řešeného území přispívá tak skutečnost, že město využívá dotačních prostředků z evropských, národních a krajských fondů.

3.3. Obyvatelstvo

Tempo a míra rozvoje území města Libáň má vliv na mnohé oblasti – zaměstnanost, vzdělání, podnikatelskou činnost aj. Především na obyvatelstvo, které tvoří základní stavební jednotku každé obce. Pojmem obyvatelstvo se rozumí soubor osob, které žijí na určitém území. V případě demografické statistiky uvedené v tabulce č. 5 představuje obyvatelstvo souboru osob, které jsou v řešeném území přihlášeny k trvalému pobytu, a to bez ohledu na státní občanství [25].

Tabulka č. 5: Vývoj počtu obyvatel v období let 2010 - 2020

Období	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži	Celkem
2010	870	799	1669	42,8	39,6	41,3
2011	877	822	1699	42,9	39,7	41,3
2012	888	826	1714	43,1	39,4	41,3
2013	888	824	1712	43,5	39,7	41,7
2014	885	829	1714	43,8	39,8	41,9
2015	894	844	1738	43,8	40,1	42,0
2016	892	852	1744	43,9	40,2	42,1
2017	875	840	1715	44,4	40,4	42,4
2018	883	847	1730	44,5	40,0	42,3
2019	898	866	1764	44,6	40,2	42,4
2020	931	936	1867	44,8	40,1	42,4

Zdroj: ČSÚ [15], vlastní zpracování

Sledované období let 2010 – 2020 zachycuje stav obyvatelstva k 31. 12. každého jednotlivého roku ve městě Libáň. V průběhu sledovaného období docházelo k nepřetržitému nárůstu obyvatel. Výjimkou jsou pouze roky 2016 a 2017, kdy v důsledku migrace a přirozeného úbytku občanů došlo k mírnému poklesu obyvatelstva. V roce 2020 dosáhl počet obyvatelstva svého maxima o počtu 1867 obyvatel. Jedná se o nejvyšší dosaženou hodnotu od roku 1990, kdy došlo k oddělení částí území města, a počet obyvatelstva převyšoval hodnotu 2000. Ve sledovaném období vzrostl počet obyvatel celkem o 16 % s téměř neměnným poměrným zastoupením počtu mužů a žen v populaci města Libáň. Současně nárůst zaznamenává také průměrný věk obyvatelstva, který se za období let 2010 – 2020 zvýšil o 1,1 roku.

Výrazně starší populaci ve městě Libáň představují ženy, jejich průměrný věk převyšuje mužskou populaci o více než 4 roky.

Tendence vývoje počtu obyvatel ve městě Libáni směrem vzhůru poukazuje na zájem o trvalý život na řešeném území. V letech 2010 a 2020 se do města Libáně přistěhovalo nadprůměrné množství obyvatel a pouze zanedbatelné množství město opustilo. Zájem o život na území Libáně tak prezentuje, že město vytváří vhodné podmínky pro stávající občany a umožňuje svým rozvojem příliv obyvatel nových. Naopak trend stárnoucí populace, jenž je kopírován v celé ČR, dává městu Libáň představu, jakým směrem by činnost a rozvoj města měli pokračovat do budoucna. Vnímání rozvoje řešeného území včetně povědomí o investicích z dotačních prostředků z pohledu obyvatelstva města Libáně následně odráží provedené dotazníkové šetření.

Z výsledků provedeného dotazníkového šetření bylo možné vyvodit závěr, že míra spokojenosti s kvalitou života ve městě Libáni je na dobré úrovni. Současně výsledky ukázaly, co vnímají občané jako nedostatky a kam chtějí směřovat další rozvoj města. V dotazníkovém šetření je zároveň poukázáno na skutečnost, že občané města Libáně mají povědomí o financování rozvoje města z dotačních prostředků a souhlasí s jejich využíváním. Kompletní výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v příloze č. 1. Samotný dotazník, tak jak byl předkládán k vyplnění v tištěné podobě, následně zobrazuje příloha č. 2.

4. Dopad realizovaných projektů na obce v ČR

Ve čtvrté kapitole bakalářské práce je provedena analýza za pomoci dotazníkového šetření, která je zaměřena na využívání dotačních prostředků z evropských, krajských a národních fondů na území obcí Královéhradeckého kraje. Rovněž je analýza zaměřena na preference obcí při čerpání dotačních prostředků a na plánování investic ve spojitosti s dotacemi. Na závěr je představen pohled obcí na administraci projektů.

4.1. Dotace v Královéhradeckém kraji

Rozvoj jakékoli ÚSC s sebou přináší investice a s tím spojené finanční výdaje. Možnost čerpání finančních prostředků z dotačních titulů nepřináší pomoc při rozvoji území pouze městu Libáni, ale i dalším obcím v České republice. Část práce 3.2 je zaměřena na to, jaký vliv má příjem transferů na následný rozvoj města Libáně. V rámci výzkumu bylo provedeno dotazníkové šetření s názvem „**Realizace projektů z dotačních titulů v obcích ČR**“, které bylo zaměřeno na zjištění četnosti a názoru na realizování projektů z evropských, státních a krajských fondů i v dalších obcích České republiky. Pro srovnání s městem Libáně bylo cílovou skupinou zvoleno všech 448 obcí Královéhradeckého kraje, které byly osloveny prostřednictvím e-mailu. Totožný e-mail pro každou z obcí obsahoval žádost o vyplnění dotazníků včetně odkazu na jeho vyplnění v elektronické formě. Dotazníkové šetření probíhalo v časovém rozpětí od 24. listopadu 2020 do 3. ledna 2021, ve které se zúčastnilo celkem 48 (11,71 %) obcí z území Královéhradeckého kraje.

Dotazník určený obcím Královéhradeckého kraje je strukturován celkem do tří částí a složen z 19 otázek a jedné nečíslované otázky, která umožňuje vlastní vyjádření k tématu dotazníku. První část dotazníkového šetření obsahuje 2 otázky a zaměřuje se na obecné informace o obci, zjišťuje počet obyvatel a rozsah svěřené státní správy. Druhá část dotazníku, s celkem 13ti otázkami, má za cíl analyzovat využití dotačních prostředků na území Královéhradeckého kraje. Dílčím cílem je zjištění preferencí obcí při plánování investic ve spojitosti s čerpáním finančních prostředků z dotačních titulů. Třetí část dotazníkového šetření tvoří 4 otázky a cílí na zjištění zátěže, která je přednesena na obce ve spojitosti s administrací projektů z dotačních titulů. Celý dotazník, v podobě, v jaké byl předkládán k vyplnění, zobrazuje příloha č. 3.

4.2. I. část – Informace o obci

První část dotazníku uvádí informace o tom, jak velké obce Královéhradeckého kraje, z hlediska počtu obyvatelstva a s jakým rozsahem výkonu svěřené státní správy se průzkumu zúčastnily. Níže uvedená tabulka č. 6 uvádí výčet otázek první části dotazníku.

Tabulka č. 6: Seznam otázek dotazníku – I. část

Číslo otázky	Znění otázky
1.	Počet obyvatel
2.	Rozsah výkonu svěřené státní správy

Zdroj: vlastní zpracování

V největším podílu (45,8 %) byly zastoupeny obce v rozmezí 100 – 500 obyvatel, následovaly obce v rozmezí 501 – 1 000 obyv. (25 %) a 1 001 – 3 000 obyv. (14,6%). Ve stejném zastoupení (6,3 %) byly obce v rozmezí 3 001 – 10 000 obyv. a s více než 10 000 obyv. a pouze 1 obec měla méně než 100 obyvatel. Celkem 79,2 % tvořily obce se základním rozsahem svěřené státní správy (obce I. typu), 12,5 % s pověřeným obecním úřadem (obce II. typu) a 8,3 % s úřadem s rozšířenou působností (obec III. typu). Výsledky o počtu obyvatel i zastoupení obcí v rámci výkonu přenesené působnosti odpovídají průměrnému složení obcí v Královéhradeckém kraji.

4.3. II. část – Realizace projektů z dotačních titulů

Ve druhé části provedeného výzkumu je provedena analýza realizace projektů z dotačních titulů na území obcí Královéhradeckého kraje. Součástí této části je zjištění četnosti a druhu využití dotačních titulů. Dále jsou této části nastíněny preference obcí při plánování investic ve spojení s čerpáním finančních prostředků z dotačních titulů. V neposlední řadě je v této části poukázáno na vliv dotačních prostředků na vybrané území. Jednotlivé otázky druhé části dotazníku jsou uvedeny v tabulce č. 7 a jejich výsledky dále rozvedeny v následujícím textu.

Tabulka č. 7: Seznam otázek dotazníku – II. část

Číslo otázky	Znění otázky
3.	Kolik projektů Vaše obec z dotačních prostředků již realizovala?
4.	Jaké dotační tituly využíváte?
5.	Z jakých konkrétních dotačních titulů čerpáte prostředky nejčastěji?
6.	V jakých oblastech dotační tituly vyžíváte / jste využili?
7.	Plánujete investice do rozvoje Vaší obce dle dotačních možností?
8.	Pokud je možnost, využíváte dotačních prostředků i nad rámec svých předem plánovaných investic?
9.	Proběhla by realizace projektů i bez získání finanční podpory z dotačních titulů?
10.	Jakým způsobem převážně financujete zbylé výdaje na projekt?
11.	Jaký způsob financování preferujete?
12.	Je Vaše obec zastáncem tzv. měkkých projektů (vzdělávání zaměstnanců, modernizace OÚ, dětské skupiny...) a má s nimi vlastní zkušenost?
13.	Máte pocit, že realizované projekty přispěly k lepšímu životu ve Vaší obci?
14.	Existuje konkrétní projekt, který přispěl ke zlepšení kvality života ve Vaší obci či stojí za zmínění?
15.	Plánujete využívat dotační prostředky ve Vaší obci i v budoucnosti?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Kolik projektů Vaše obec z dotačních prostředků již realizovala?

Na základě otázky byla zjištěna výše využití dotačních prostředků, pomocí nichž vznikají na územích obcí jednotlivé projekty. Jak vyplývá z výsledků setření, téměř polovina (43,8 %) obcí již realizovala na svém území za využití finančních prostředků z dotačních titulů více než 10 projektů. Méně projektů, tj. 5 – 10 realizovalo 29,2 % obcí. V počtu 2 – 3 projekty proběhla realizace na 14,6 % území a 4 – 5 projektů na 10,4 % území. Jediná obec odpověděla, že využila dotačních prostředků k realizaci pouze jednoho projektu.

Otázka č. 4: Jaké dotační tituly využíváte?

Záměrem otázky bylo zjištění využití dotačních titulů z hlediska rozdělení na evropské, národní a krajské. Obce měly možnost zvolit všechny jmenované či jednu nebo dvě z variant. Veškerých 48 obcí zodpovědělo, že využívá krajských dotačních titulů. V případě národních dotačních titulů poměr využití klesl na 87,5 % a u evropských na 62,5 %.

Otázka č. 5: Z jakých konkrétních dotačních titulů čerpáte prostředky nejčastěji?

Cílem výše uvedené otázky bylo zjištění nejčastěji využívaných dotačních titulů a naopak těch, co obce využívají pro realizaci svých projektů nejméně. Obce byly požádány, aby zvolily 1 až 5 možností z předem definovaného seznamu variant uvedených na grafu č. 5.

Graf č. 5: Využívané dotační tituly na území obcí KHK

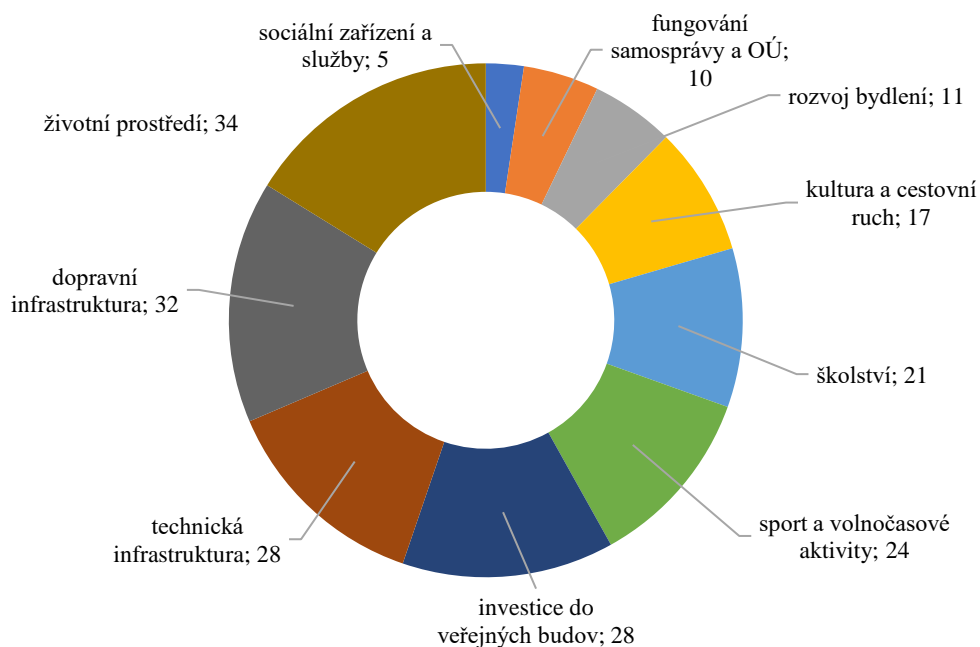
Zdroj: vlastní zpracování

U výsledných odpovědí převažují dotace od Královéhradeckého kraje, které využilo 85,4 % dotázaných obcí, a které napomáhají nižšími částkami při rozvoji základní obecní infrastruktury. Následují až evropské dotace z OP Životního prostředí, jež byly využity na 52 % území a představují oproti krajským dotacím vyšší finanční podporu, ovšem i vyšší administrativní náročnost. Nejnižší míru využitelnosti pak zaznamenávají dotační tituly z OP Zaměstnanost, Státního fondu podpory investic a Fondů EHP a Norska, které zejména podporují tzv. měkké projekty cílené na dětské skupiny, zaměstnanost či sociální poradenství.

Otázka č. 6: V jakých oblastech dotační tituly vyžíváte / jste využili?

Otázka navazuje na předchozí otázku č. 5 a zjišťuje, v jakých oblastech obce Královéhradeckého kraje získané prostředky z dotačních titulů nejvíce využívají,

respektive v jakých oblastech nejvíce usilují o jejich použití. Obce zúčastněné dotazníkového šetření byly vyzvány k označení všech příslušných oblastí, jejichž celý výčet i s četností volby uvádí graf č. 6.

Graf č. 6: Oblasti s využitím dotačních titulů na území obcí KHK¹

Zdroj: vlastní zpracování

Dle výsledků největší zájem mezi obcemi představují dotační tituly týkající se oblasti životního prostředí, dopravní a technické infrastruktury či investice do veřejných budov, které představují oblast nezbytných obecních statků. Naopak nejmenší zájem zaznamenávají oblasti fungování samosprávy / OÚ a služeb. Z čehož lze konstatovat, že tyto oblasti považují obce až za druhořadé.

Otázka č. 7: Plánujete investice do rozvoje Vaší obce dle dotačních možností?

Tato otázka slouží ke zjištění, v jak velké míře se obce přiklání při plánování budoucích investic do rozvoje území k dotačním možnostem. Zde byla možnost zvolit ze čtyř různých odpovědí. Přičemž v největším podílu 56,3 % byla zvolena možnost, že obce berou dotační možnosti při investicích v potaz. Celá čtvrtina (25 %) plánuje investice zcela dle dotací a zbylá část (18,8 %) k dotačním možnostem pouze

¹ Čísla vyjadřují jednotlivé odpovědi obcí (nikoli procenta)

přihlížejí. Žádnou obcí nebyla zvolena varianta, kdy dotace při investicích žádným způsobem nereflktují.

Otázka č. 8: Pokud je možnost, využíváte dotačních prostředků i nad rámec svých předem plánovaných investic?

Oproti otázce č. 7 necílí tato otázka na zjištění předem plánovaných investic dle dotačních možností. Naopak těch nahodilých, v případě, kdy obce realizují projekt díky možnosti získání finančních prostředků z vyhlášené dotační výzvy. Z výsledných uzavřených odpovědí, bylo zjištěno, že 95,9 % obcí v různé míře využívají dotačních možností i nad rámec svých předem plánovaných investic. Pouze zbylých 4,1 % obcí této možnosti nevyužívá.

Otázka č. 9: Proběhla by realizace projektů i bez získání finanční podpory z dotačních titulů?

Otázka se výběrem ze tří konkrétních možností dotazovala, zda by bylo možné projekty města realizovat i bez podpory finančních prostředků z dotačních titulů. Přičemž 62,5 % dotázaných obcí zvolilo možnost, kde by realizace projektů bez financí z dotačních titulů musela proběhnout v pozdějším čase a 27,1 % obcí by projekty nerealizovalo vůbec. Nejmenší podíl (10,4 %) zaznamenala varianta realizace projektů ve stejném čase bez ohledu na získání finanční podpory.

Otázka č. 10: Jakým způsobem převážně financujete zbylé výdaje na projekt?

Odpověď na výše položenou otázku byla možná volbou ze dvou variant, a to financováním zbylých výdajů projektu realizovaného z dotačních titulů vlastními zdroji nebo za pomoci úvěrů. Dle výsledných odpovědí převážná většina (81,3 %) obcí dokáže financovat projekty vlastními silami z obecního rozpočtu a zbylé obce (18,8 %) si napomáhají úvěry a půjčkami.

Otázka č. 11: Jaký způsob financování preferujete?

Cílem otázky bylo zjištění preferencí obcí z hlediska rozdělení na projekty financované způsobem ex-ante a ex-post prostřednictvím volby z těchto dvou možností. Více než 3/4 obcí (79,2 %) preferují způsob, kdy na základně realizovaného projektu či jeho části dostanou finanční prostředky od příslušného řídicího orgánu na

svůj účet ex-ante, tj. před zaplacením díla a 20,8 % obcí se přiklání k variantě zaplacení z vlastních zdrojů a následné proplacení ex-post, tj. po zaplacení díla.

Otázka č. 12: Je Vaše obec zastáncem tzv. měkkých projektů (vzdělávání zaměstnanců, modernizace OÚ, dětské skupiny...) a má s nimi vlastní zkušenost?

Otázka směřuje na specifickou oblast projektů na tzv. měkké projekty, jejichž výstupem nebývá věc s fyzickou hodnotou, ale např. podpora vzdělávání zaměstnanců OÚ, uplatnění na trhu práce a rekvalifikace občanů obcí či zefektivnění veřejné správy v určitém území obce a dotazuje se zúčastněných samospráv dotazníkového šetření na jejich názor na realizaci a vlastní zkušenosti. Jak je patrné z výsledných uzavřených odpovědí otázky, převážná část (79,1 %) obcí realizaci měkkých projektů nezastává. Přičemž z toho 70,8 % měkké projekty ani nerealizuje a 8,3 % obcí projekty realizuje i navzdory nezastání této oblasti. Ostatních 20,9 % obcí je zastáncem oblasti měkkých projektů, ze kterých 12,6 % obcí projekty realizuje a 8,3 % obcí s vlastní realizací zkušenosti nemá.

Otázka č. 13: Máte pocit, že realizované projekty přispěly k lepšímu životu ve Vaší obci?

Tato otázka poukazuje na subjektivní postoj samospráv k realizovaným projektům z dotačních titulů na území jejich vlastní obce. Obce zúčastněné dotazníkového šetření volily ze čtyř možných odpovědí na otázku: ano, spíše ano, spíše a ne. Nejvíce (72,9 %) obcí má pocit, že realizované projekty přispěly k lepšímu životu na jejich území a zvolily variantu ano. K možnosti spíše ano se přiklonilo 25 % obcí, k možnosti ne 2,1 % obcí a poslední možnost ne nebyla zvolena žádnou z obcí.

Otázka č. 14: Existuje konkrétní projekt, který přispěl ke zlepšení kvality života ve Vaší obci či stojí za zmínění?

V této otázce měly zástupci samospráv možnost, ne však povinnost, uvést konkrétní projekt realizovaný za pomoci finančních prostředků z dotačních titulů, který podle jejich názoru přispěl ke zlepšení kvality života v jejich obci či stojí za zmínku. Svojí odpovědí přispělo 38 obcí z celkových 48 zúčastněných. Přičemž mezi nejčastěji uvedenými odpověďmi se vyskytovaly opravy místních komunikací, výstavba chodníků, vybudování kanalizace a čističky odpadních vod, výstavba

sportovních a dětských hřišť či rekonstrukce budov školských zařízení. Kompletní výčet odpovědí uvádí příloha č. 4.

Otázka č. 15: Plánujete využívat dotační prostředky ve Vaší obci i v budoucnosti?

Poslední otázka druhé části dotazníkového šetření zjišťuje zájem obcí o finanční prostředky získávané z dotačních titulů v budoucím období, a to prostřednictvím volby z dvou uzavřených odpovědí: ano či ne. Téměř absolutní většina (97,9 %) se přiklonila k první z variant a plánuje využití dotačních prostředků i v budoucnosti. Jediná z obcí zvolila variantu druhou a již využití dotací neplánuje.

Vyhodnocení II. části dotazníkového šetření

Z provedené analýzy, druhé části dotazníkového šetření, vyplývá skutečnost, že na území obcí Královéhradeckého kraje vznikají projekty za využití dotačních prostředků. Přičemž jsou nejvíce využívány krajské dotační tituly a nejméně evropské. Toto zjištění vypovídá o tom, že obce více preferují dotační tituly, které přímo reflektují potřeby konkrétního území. V rámci ostatních dotačních titulů jsou nejvíce využívány programy životního prostředí. Vysoká míra využívání těchto programů je přičítána zejména možnosti použití na základní obecní infrastrukturu, jejíž realizace je pro obec nákladná. Jedná se zejména o projekty na kanalizace či čističky odpadních vod. Obecně největší zájem zaznamenávají dotační tituly týkající se oblasti životního prostředí, dopravní a technické infrastruktury či investice do veřejných budov. Naopak obce nemají zájem o dotační tituly, jež podporují fungování samosprávy a obecního úřadu, tzv. měkké projekty. Z takového zjištění, lze konstatovat upřednostnění investičních akcí před investicemi do modernizace obecního řádu a jeho služeb či vzdělávání zaměstnanců.

Dále je z analýzy možno zjistit, že plánové investice obcí Královéhradeckého kraje se značně odvíjejí od dotačních možností. Mimo to, že obce plánují investic dle dotačních titulů, obce využívají dotační prostředky také pro investice, které původně neplánují. Z těchto získaných dat lze konstatovat, že dotační možnosti mají vliv na investice obcí a s tím související uzemní rozvoj. To potvrzuje i zjištěná skutečnost, že pokud by obce finance z dotačních titulů nezískaly, některé z projektů by nevznikly či by jejich realizace proběhla v pozdějším čase. Provedený výzkum současně ukazuje, že obce jsou schopny zabezpečit zbytek výdaje na projekt z vlastních zdrojů. Přičemž

však preferují způsob vyplácení dotace, kdy dostanou dotační prostředky před realizací díla či jeho částí. V poslední řadě tato část výzkumu zjišťuje, že obce Králohradeckého kraje vnímají realizované projekty z dotačních titulů tak, že přispěly k lepšímu životu na jejich území. A zároveň mají pro toto tvrzení i příklad konkrétního projektu a plánují využívat dotační prostředky i v budoucnu.

4.4. III. část – Administrace projektů

Třetí a zároveň poslední část provedeného dotazníkového šetření je nastíněn pohled obcí na administraci spojenou s realizací projektů z dotačních prostředků. Mimo administraci tato část pojednává i o související zátěži na zaměstnance obce a využívání externí pomoci s administrací projektů. Výčet otázek této části je uveden v tabulce č. 8 a výsledky jsou dále rozvedeny v následujícím textu. Součástí této části je také otevřené vyjádření obcí k tématu tohoto dotazníku.

Tabulka č. 8: Seznam otázek dotazníku – III. část

Číslo otázky	Znění otázky
16.	Jak hodnotíte administrativní náročnost a další nezbytné úkony spojené s realizací projektů z dotačních prostředků?
17.	Byla Vaše obec nucena vytvořit další pracovní pozice, které zabezpečují administraci projektů?
18.	Využívá či někdy využila Vaše obec externí služby pro pomoc s administrací projektu?
19.	Pokud Vaše obec extérních služeb využívá, které faktory ji k tomu vedou?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 16: Jak hodnotíte administrativní náročnost a další nezbytné úkony spojené s realizací projektů z dotačních prostředků?

V případě hodnocení samotné administrativní náročnosti, na kterou se výše uvedená otázka dotazuje, měly možnost obce zvolit z pěti stupňové škály obtížnosti. Celá polovina (50 %) obcí pohlíží, dle předem definované odpovědi, na administraci a další úkony spojené s realizací projektu z dotačních prostředků, jako na velmi náročné, 35,4 % jako na náročné a zbylých 14,6 % jako na spíše náročné. Poslední dvě z možností spíše náročné a nenáročné nebyly zvoleny žádnou z obcí.

Otázka č. 17: Byla Vaše obec nucena vytvořit další pracovní pozice, které zabezpečují administraci projektů?

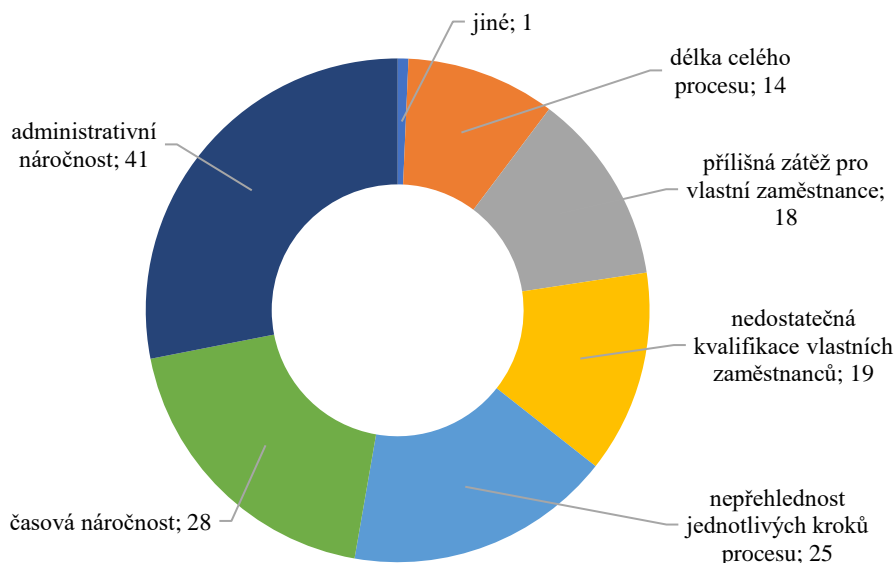
Otázka cílí na zjištění míry zátěže, která je v souvislosti s administrací projektů z dotačních prostředků, přenesena na územní samosprávy. Obce měly možnost výběru ze třech uzavřených odpovědí dotazujících se na nutnost tvorby dalších pracovních míst na zabezpečení administrace projektů. Dle výsledných odpovědí nebyla převážná část (85,4 %) obcí nucena k tvorbě nových pracovních pozic. Přičemž se ale z toho 75 % obcí přiklonilo k možnosti, že administrace projektů jejich zaměstnance zatěžuje a pouze 10,4 % zodpovědělo, že jejich zaměstnanci dokáží vše řešit bez obtíží. Zbýlých 14,6 % obcí pak byly v důsledku zabezpečení administrace projektů nuceny nová pracovní místa vytvořit.

Otázka č. 18: Využívá či někdy využila Vaše obec externí služby pro pomoc s administrací projektu?

Mimo zabezpečení administrace projektů realizovaných z dotačních titulů vlastními silami využívají obce i externí pomoci. Tato otázka se obcí pomocí uzavřených odpovědí dotazuje, zda a v jaké míře externích služeb využívají. Více než polovina (52,1 %) dotázaných obcí zodpověděla, že externích služeb aktivně využívají a 39,6 % obcí, že již externí pomoc někdy využilo. Pouze zbylá část (8,4 %) obcí externích služeb nevyužilo, přičemž z toho 2,1 % obcí využití plánují v budoucnu.

Otázka č. 19: Pokud Vaše obec externích služeb využívá, které faktory ji k tomu vedou?

Tato otázka navazuje na předchozí otázku č. 18 a cílí na zjištění faktorů, které vedou obce k využití externí pomoci se zabezpečením projektů. K označení všech příslušných možností, které uvádí včetně četnosti odpovědí graf č. 7, byly vyzvány všechny obce, které externích služeb využívají.

Graf č. 7: Faktory vedoucí obce KHK k využití externí pomoci s administrací projektů²

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledných odpovědí lze vyvodit, že více než nedostatečná kvalifikace vlastních zaměstnanců či zátěž na ně je pro obce nepřijatelná velká administrativní a časová náročnost.

Vyhodnocení III. části dotazníkového šetření

Z výsledných odpovědí třetí části provedené analýzy vyplývá, že obce Královéhradeckého kraje vnímají administraci a další nezbytné úkony spojené s realizací projektů, jako náročné. Přičemž současně vnímají, že administrace projektů jejich zaměstnance zatěžuje. Existují i takové obce, které musely v souvislosti s činnostmi administrace projektů z dotačních titulů, vytvořit nová pracovní místa. Tyto zjištěné výsledky vypovídají o tom, že mimo zátěže na zaměstnance obce, způsobuje využití dotačních prostředků i další zátěž pro obecní rozpočet. Toto tvrzení podporuje i zjištěná skutečnost, že obce ve velké míře využívají pro administraci projektů z dotačních titulů externí pomoci, která bývá zpoplatněna. Nejčastějšími faktory, které vedou k využití externích služeb, jsou pak celková administrativní a časová náročnost a nepřehlednost jednotlivých kroků celého procesu.

² Čísla vyjadřují jednotlivé odpovědi obcí (nikoli procenta)

Otevřený názor obcí k tématu

Na samotný závěr dotazníku měly obce možnost vznést jakékoli návrhy, nápady či připomínky. Možnosti využilo celkem 15 obcí z 48, které se dotazníkového šetření zúčastnily. Přičemž se obce shodly na navýšení rozpočtového určení daní a omezení dotací. Dále byl zmíněn problém s prodražováním díla způsobený specifickými pravidly pro výběr dodavatelů a délkou celého procesu, včetně nadbytečné administrativní zátěže a s tím souvisejících výdajů. Naopak byly pozitivně hodnoceny krajské dotační tituly, jejichž administrace je hodnocena jako snadná, rychlá a přehledná. Kompletní výčet odpovědí uvádí příloha č. 5.

4.5. Závěrečné vyhodnocení

Souhrnně lze z výsledků dotazníkového šetření konstatovat, že realizace projektů z dotačních titulů probíhá na celém území Královéhradeckého kraje a využívání finančních prostředků z dotací nepředstavuje pouze výjimku v podobě města Libáň. Současně lze také potvrdit, že dotační prostředky nepředstavují pro obce jen důležitý zdroj příjmu do obecního rozpočtu, ale zdroj, podle kterého se děle odvíjejí investice daného území a jeho rozvoj. Mimo možnosti investic, přináší čerpání dotačních prostředků obcím i zátěž související s administrací projektů. Celý administrativní proces s sebou přináší také navýšení ceny a prodloužení času realizace projektu. Situace by se změnila, pokud by byly dotace částečně či zcela zrušeny a finance z dotačních fondů byly rozpuštěny do rozpočtového určení daní. Tento krok by poskytl obcím v rozpočtu více financí, snížil administrativní zatížení či urychlil realizaci díla, avšak zároveň omezil regulace a kontroly vyšších orgánů, do jakých oblastí finance samospráv směřují a v jaké intenzitě.

Na základě zjištěných poznatků lze konstatovat, že dotační prostředky i přes nedostatky s nimi spojenými, plní svůj účel a zajišťují cílený rozvoj území v oblastech, na kterých má zájem daný kraj, stát či evropská unie. Zároveň je možno dotace považovat za prostředky, které mají pozitivní vliv na tempo rozvoje území obcí a měst ČR. Schopnost generalizovat tyto výsledky na celý Královéhradecký kraj je však limitována počtem získaných odpovědí. Obecně je možné základním územním samosprávným celkům doporučit, aby využívaly dotační prostředky i nadále.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala získáváním finančních prostředků z dotačních titulů a jejich významem pro obce v České republice. Prostředky získávané prostřednictvím těchto titulů, tj. evropských, národních a krajských fondů se staly v posledním století pro základní samosprávné celky neodmyslitelným zdrojem jejich příjmů. Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 získaly obce možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU. I přesto, že je podpora v nejvyšším objemu poskytována právě z těchto fondů, významnými pro obce jsou i dotační prostředky z národních a krajských zdrojů. Čerpání těchto prostředků nepřináší však obcím pouze finance do obecního rozpočtu, ale také další administrativní zátěž či omezení při realizaci díla.

Hlavním cílem bakalářské práce byla analýza využití finančních prostředků, které získávají obce z dotačních titulů. Cílem v tomto případě bylo analyzovat vliv dotací na investice a rozvoj na území obcí a měst České republiky. Tento cíl měl potvrdit či případně vyvrátit vliv dotací na územní rozvoj. Pro zkoumání vlivu dotací byla využita analýza území a rozpočtu města Libáň. V rámci této analýzy bylo zjištěno, že město Libáň přijímá do svého rozpočtu finance z dotačních titulů, které vedly k vyšší míře investic a rychlejšímu rozvoji území města. Z toho vyplývá, že čím více dotací město přijalo, tím rychlejší bylo tempo jeho rozvoje. Lze tedy potvrdit přínos a pozitivní vliv dotací na územní rozvoj města Libáň za sledované období 2010 – 2020.

Za předpokladu, že jeden konkrétní subjekt nemůže prezentovat vliv dotačních prostředků na území rozvoj celé České republiky, byl současně zkoumán vliv dotací na celém území Královéhradeckého kraje. V rámci výzkumu byla zjišťována míra využití dotací a preference obcí při čerpání dotačních prostředků a při plánování investic ve spojitosti s dotacemi. Z této analýzy bylo zjištěno, že i obce Královéhradeckého kraje využívají na svém území dotační prostředky. Současně z výsledků bylo zjištěno, že se investice obcí KHK odvíjejí od dotačních možností a zároveň to, že obce vnímají projekty realizované z dotací tak, že přispěly k lepšímu životu na jejich území. Z tohoto zjištění je možno potvrdit, že finance získané z dotačních prostředků nemají vliv pouze na území města Libáň, ale na celkový územní rozvoj měst a obcí v ČR.

Tato práce je svou strukturou rozdělena do čtyř kapitol. První dvě kapitoly se věnovaly vymezení pojmů a postupů, které souvisejí s tématem práce. Součástí těchto kapitol byla charakteristika základních územních samosprávných celků a vymezení dotací. Další dvě kapitoly byly věnovány analýze využití a vlivu dotačních prostředků na vybraném území. Třetí kapitola byla věnována analýze území města Libáň v období let 2010 – 2020. K této analýze byly využity veřejně dostupná data Českého statistického úřadu, Monitoru (státní poklady), Finanční správy, informace z webových stránek města Libáň a poskytnutá od vedení města a v neposlední řadě byly využity data z provedeného dotazníkového šetření. Ve čtvrté kapitole byla provedena analýza využití a vlivu dotačních titulů na celém území Královéhradeckého kraje. K této analýze byla využita data z provedeného dotazníkového šetření.

Použitá literatura

- [1] *Abeceda fondů EU 2014-2020*. Praha: Svoboda Press, 2015. ISBN 978-80-7538-013-5.
- [2] B. Druhové třídění rozpočtové skladby. Odborné semináře pro obce [online]. Brno: Odborné semináře pro obce, spol. s r.o., 2021 [cit. 2021-6-29]. Dostupné z: <https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?transcript=1;item=10340>
- [3] *Evropské fondy 2014–2020: Jednoduše pro lidi* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci, 2014 [cit. 2021-11-14]. ISBN 978-80-87147-78-8. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz/getmedia/e0e17c56-ece3-4f8c-8b98-2ecaa84b983c/publikace-ROADSHOW.pdf>
- [4] Evropské strukturální a investiční fondy. *Evropská komise* [online]. EU: Generální ředitelství pro komunikaci, 2021 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_cs#thefunds
- [5] Historie, charakteristika města Libáň. *Město Libáň* [online]. Libáň: ANTEE, 2021 [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://www.mestoliban.cz/historie>
- [6] Hlavní orgány obce a jejich povinnosti. *SMS ČR* [online]. Praha: SMS ČR, 2021 [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/35-hlavni-organy-obce-a-jejich-po/>
- [7] Hospodaření s majetkem obce. *Efektivní správa obcí* [online]. Praha: Svaz měst a obcí ČR, 2020 [cit. 2021-6-29]. Dostupné z: <https://projekteso.cz/course/view.php?id=939>
- [8] Hospodaření s majetkem obcí. *Deník veřejné správy* [online]. Praha: doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc., Univerzita Pardubice, 2014 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6643218>
- [9] Krajské dotační tituly. *Dotační portál Krajského úřadu Královéhradeckého kraje* [online]. Hradec Králové: Královéhradecký kraj [cit. 2021-10-31]. Dostupné z: <https://dotace.kr-kralovehradecky.cz/dotace/Modules/DOTISKUHK/Pages/Public/GrantPrograms.aspx>

- [10] Libáň (okres Jičín) - Vybrané údaje za obec. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI_43_573108
- [11] MEPCO, s. r. o. *NÁRODNÍ DOTAČNÍ ZDROJE* [online]. Praha: Svaz měst a obcí ČR, 2019 [cit. 2021-10-31]. ISBN 978-80-906843-4-8. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/bc54432c-2d0a-4b92-8149-9d750814ec13/Narodni-dotacni-zdroje-2019-web.pdf.aspx?ext=.pdf>
- [12] MĚSTO LIBÁŇ (JIČÍN). *MONITOR* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2021 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00271748/prehled?rad=t&obdobi=2109>
- [13] MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, B. a STEJSKAL, J. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9.
- [14] Obce. *PORTÁL ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ* [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2020 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>
- [15] Počet obyvatel v obcích. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112021>
- [16] POSPÍŠIL, R. a ŽUFAN, P. *Ekonomika veřejných rozpočtů*. Praha: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.
- [17] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: GRADA Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5922-7.
- [18] RIGEL, F., BOUŠKA, M. a MLYNÁŘ, R. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-592-5.
- [19] ŘEZNÍČKOVÁ, K. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019. ISBN 978-80-244-5548-8.
- [20] Samospráva. *Portál na podporu rozvoje obcí ČR* [online]. Ohrazenice: Asociace regionalistů, 2021 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.rozvojobci.cz/news/samosprava/>
- [21] Struktura úřadu. *Město Libáň* [online]. Libáň: ANTEE, 2021 [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://www.mestoliban.cz/struktura-uradu>

- [22] SVOBODA, F. *Ekonomika veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2017. ISBN 978-80-87865-35-4.
- [23] Text výzvy 7/2021: Domovní čistírny odpadních vod. *Národní program životního prostředí* [online]. Praha: Státní fond životního prostředí ČR, 2021 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.narodniprogramzp.cz/dokumenty/detail/?id=2560>
- [24] Úplné znění zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). *ZÁKONY PRO LIDI* [online]. Zlín: AION CS, 2021 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-2>
- [25] Základním pojmem demografické statistiky je OBYVATELSTVO. *OBYVATELSTVO* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2001 [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://web.natur.cuni.cz/~mak/gos/demmetodika/www.czso.cz/cz/cisla/0/02/020100/obyvatel.htm>
- [26] Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze. *ZÁKONY PRO LIDI* [online]. Zlín: AION CS, 2021 [cit. 2021-6-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>
- [27] Zákon č. 218/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). *ZÁKONY PRO LIDI* [online]. Zlín: AION CS, 2021 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218#cast1>
- [28] 10 kroků k získání dotace. *DotaceEU.cz* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

Seznam obrázků

OBRÁZEK Č. 1: SCHÉMA VEŘEJNÉ SPRÁVY ČR	10
OBRÁZEK Č. 2: PROJEKTOVÝ CYKLUS Z POHLEDU ŘO	26

Seznam tabulek

TABULKA Č. 1: ZÁKLADNÍ UKAZATELE MĚSTA LIBÁŇ	30
TABULKA Č. 2: SCHVÁLENÝ ROZPOČET MĚSTA LIBÁŇ PO KONSOLIDACI (V TIS. KČ). 32	
TABULKA Č. 3: SKUTEČNÝ ROZPOČET MĚSTA LIBÁŇ PO KONSOLIDACI (V TIS. KČ)....	33
TABULKA Č. 4: PŘÍKLADY PROJEKTŮ FINANCOVANÝCH ZA POMOCI DOTACE.....	37
TABULKA Č. 5: VÝVOJ POČTU OBYVATEL V OBDOBÍ LET 2010 - 2020.....	38
TABULKA Č. 6: SEZNAM OTÁZEK DOTAZNÍKU – I. ČÁST.....	41
TABULKA Č. 7: SEZNAM OTÁZEK DOTAZNÍKU – II. ČÁST.....	42
TABULKA Č. 8: SEZNAM OTÁZEK DOTAZNÍKU – III. ČÁST	48

Seznam grafů

GRAF Č. 1: VÝŠE DOTAČNÍCH MOŽNOSTÍ OD JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTŮ PRO OBCE ..	23
GRAF Č. 2: POROVNÁNÍ ZMĚNY SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU OPROTI SKUTEČNOSTI – PŘÍJMY	34
GRAF Č. 3: POROVNÁNÍ ZMĚNY SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU OPROTI SKUTEČNOSTI – VÝDAJE	35
GRAF Č. 4: POROVNÁNÍ ZMĚNY SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU OPROTI SKUTEČNOSTI – TRANSFERY / INVESTICE.....	36
GRAF Č. 5: VYUŽÍVANÉ DOTAČNÍ TITULY NA ÚZEMÍ OBCÍ KHK	43
GRAF Č. 6: OBLASTI S VYUŽITÍM DOTAČNÍCH TITULŮ NA ÚZEMÍ OBCÍ KHK.....	44
GRAF Č. 7: FAKTORY VEDOUcí OBCE KHK K VYUŽITÍ EXTERNÍ POMOCI S ADMINISTRACÍ PROJEKTŮ.....	50

Seznam příloh

PŘÍLOHA Č. 1: VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ VE MĚSTĚ LIBÁŇ

PŘÍLOHA Č. 2: PODOBA PŘEDKLÁDANÉHO DOTAZNÍKU I - LIBÁŇ

PŘÍLOHA Č. 3: PODOBA PŘEDKLÁDANÉHO DOTAZNÍKU II – OBCE ČR

PŘÍLOHA Č. 4: PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH ODPOVĚDÍ OTÁZKY Č. 14 – DOTAZNÍK II.

PŘÍLOHA Č. 5: PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH ODPOVĚDÍ NÁVRHŮ, NÁPADŮ A PŘIPOMÍNEK
– DOTAZNÍK II.

Příloha č. 1: Výsledky dotazníkové šetření ve městě Libáň

Ve městě Libáni bylo současně provedeno dotazníkové šetření s názvem „**Kvalita života a investice z dotačních prostředků ve městě Libáň**“, které si kladlo za cíl zjistit celkovou spokojenost s kvalitou života občanů řešeného území a jejich povědomí o realizaci projektů z dotačních prostředků. Obyvatelé města, kteří byli současně cílovou skupinou, měli možnost vyplnit dotazník prostřednictvím odkazu uvedeného na webových stránkách města nebo v tištěné formě v budově MěÚ od 2. prosince 2020 do 31. ledna 2021. Celkem se dotazníkového šetření za sledované období zúčastnilo 23 obyvatel města Libáně. Z toho 7 občanů online formou a zbylých 16 v tištěné podobě.

I. Informace o respondentovi

V první části dotazníkového šetření bylo položeno celkem pět otázek týkajících se základních informací o respondentovi a bylo zjištěno informace o pohlaví, věku, nejvyšším dosaženém vzdělání, délce pobytu ve městě Libáni a případném důvodu přistěhování. Z otázek č. 1 – 3 vyplývá, že se dotazníkového šetření zúčastnilo 16 žen a 7 mužů nejčastěji ve věkové kategorii 36 – 55 let v podílu 39, 1 %. Následovala věková kategorie 56 – 69 let a 70 a více let ve stejném podílu 26, 1 % u obou kategorií. Nejvyšším dosaženým vzděláním respondentů se ukázalo jako střední s maturitou v převažujícím podílu 69, 6 %. Otázkami č. 4 a 5 byla zjištěna skutečnost, že 6 respondentů žije ve městě Libáni již od narození a zbylá část (17) se do města přistěhovala, přičemž nejčastějším důvodem přistěhování byla uvedena rodina a práce.

II. Kvalita života ve městě a dotační prostředky

Druhá část dotazníkové šetření řešila samotný cíl výzkumu a kladla si zjistit, jak jsou občané města Libáně spokojeni s životem ve městě a jakým způsobem vnímají jeho rozvoj včetně povědomí o financování rozvoje řešeného území z dotačních prostředků.

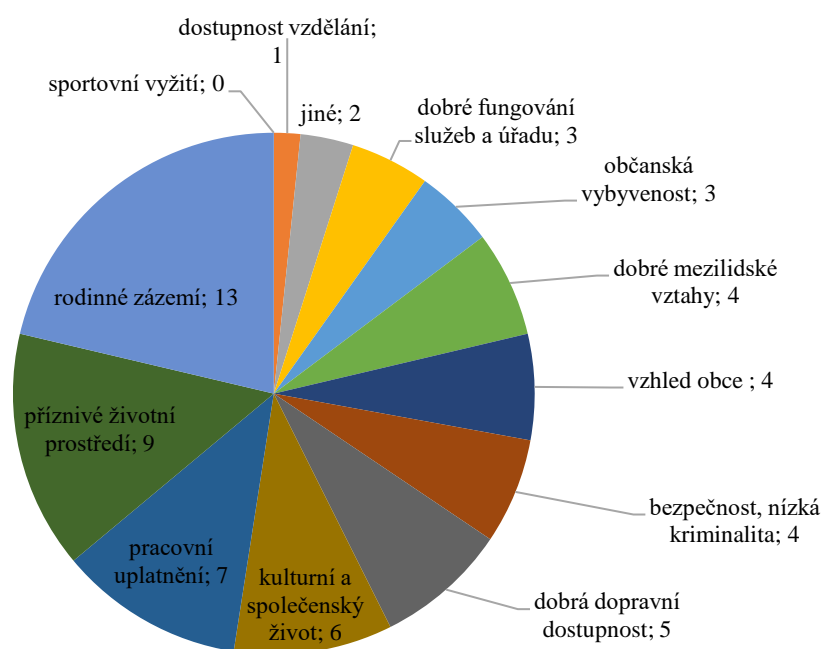
Otázka č. 6: Jak se Vám ve městě žije?

Na tuto otázku bylo možné zvolit jednu odpověď ze čtyř možností: *velmi dobře*, *spíše dobře*, *spíše špatně* a *velmi špatně*. Mezi respondenty však byly zvoleny pouze první dvě možnosti odpovědí. Většina dotázaných v podílu 78,3 % se vyslovila

proto, že se ve městě Libáni žije spíše dobře a zbylá část hodnotila život ve městě jako velmi dobrý.

Otázka č. 7: Co Vás motivuje, abyste ve městě setrvali?

Respondenti byli vyzváni, aby zvolili maximálně 5 možností z předem definovaného seznamu. Občané jako důvod setrvání ve městě Libáni volili nejčastěji rodinné zázemí, příznivé životní podmínky a pracovní uplatnění. Celý seznam možností a četnost jednotlivých odpovědí zaznamenává níže uvedený graf A.

Graf A: Motivace občanů města Libáni k trvalému bydlení

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené lze vyvodit, že mimo rodiny přispívá k setrvání ve městě Libáni i samotné prostřední města, jeho infrastruktura či možnost společenského života.

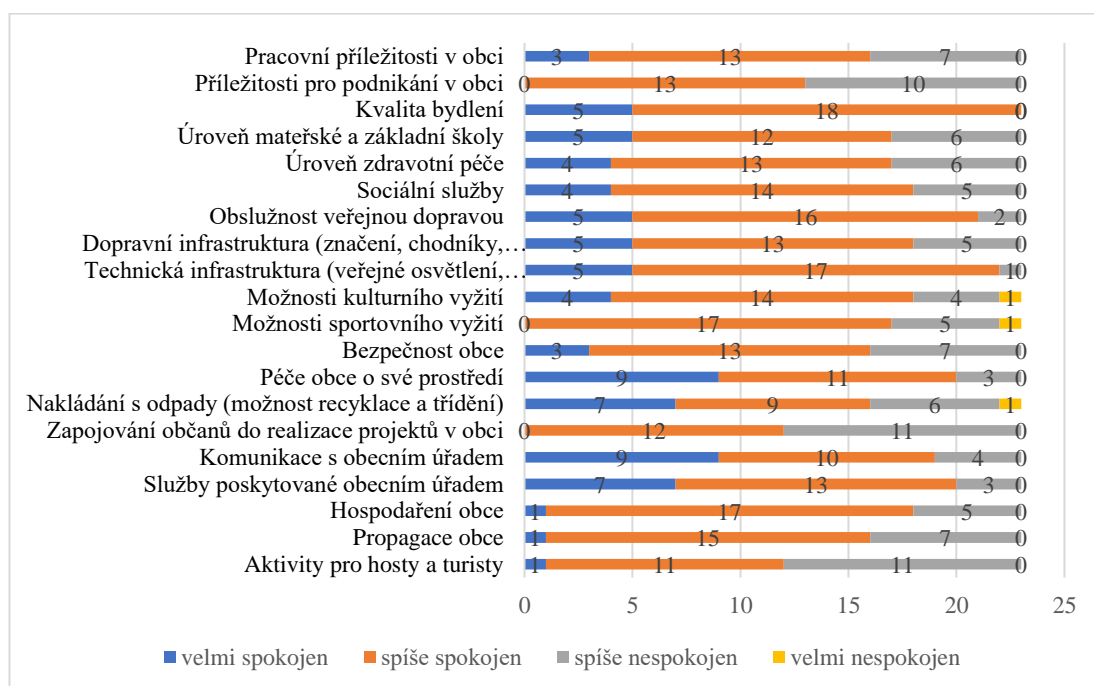
Otázka č. 8: Jak vnímáte změnu prostředí a rozvoj Vašeho města v posledních letech?

Touto otázkou byla snaha zjistit, jakým způsobem vnímají občané současnou pobíhající změnu svého domova a nově realizované projekty, pomocí jedné zvolené odpovědi. Nejvíce účastníků dotazníkové šetření v podílu 47,8 % (11 respondentů) vnímá rozvoj v posledních letech jako mírně lepší a 7 respondentů jako výrazně lepší.

Pouze 4 účastníci dotazníkového šetření vnímají prostředí města stále stejné a 1 pociťuje zhoršení. Z výsledných odpovědí lze tak konstatovat, že se rozvoj města v posledních letech ubírá dobrým směrem.

Otázka č. 9: Pokuste se zhodnotit město z níže uvedených oblastí.

Cílem otázky bylo zjistit, v jakých oblastech město Libáň dle občanů vyniká a v jakých naopak zaostává. Respondenti volili vždy u každé oblasti, zobrazené na grafu č. B, jednu ze čtyř možných variant spokojenosti.

Graf B: Spokojenost občanů s jednotlivými oblastmi města Libáň

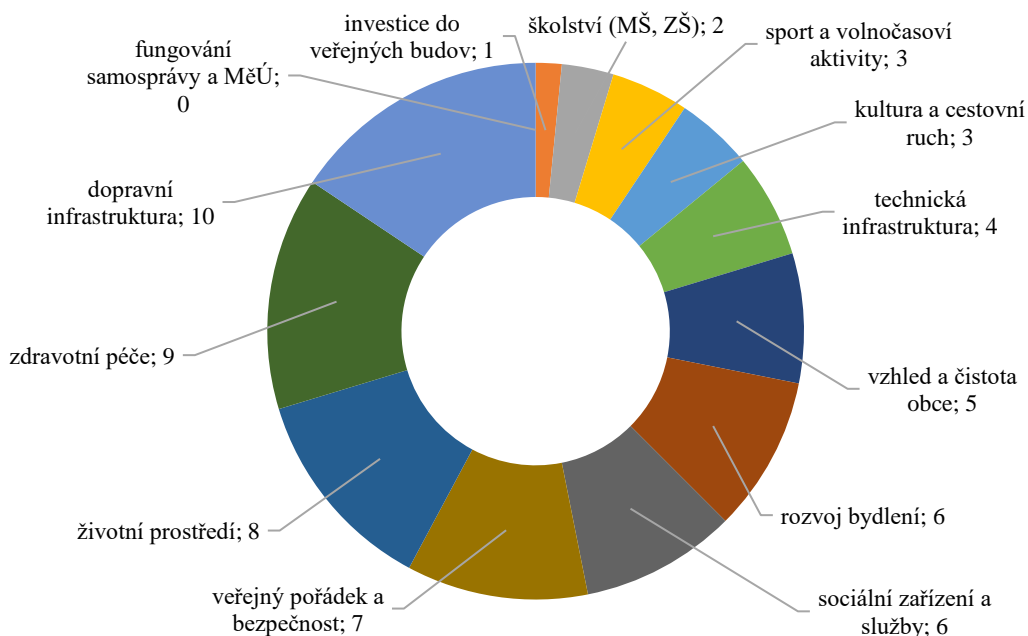
Zdroj: vlastní zpracování

Po zjištění odpovědí je možné v celkovém hodnocení říci, že si město Libáň vede dle svých občanů v jednotlivých oblastech velice dobře. Město vyniká v současnosti zejména v kvalitě bydlení a technické infrastruktury. Slabinou města jsou naopak příležitosti pro podnikání a aktivity pro hosty a turisty.

Otázka č. 10: Investice do jakých oblastí v budoucnu preferujete?

Oproti otázce č. 9 tato otázka necílí na stávající stav, ale zjišťuje preference obyvatel při rozvoji města v následujících letech. Respondenti byli požádáni, aby zvolili z 1 až 3 oblastí, do kterých preferují budoucí investice města. Největší četnost odpovědí v celkovém počtu 10 nesla oblast dopravní infrastruktury, následovala

zdravotní péče a životní prostředí. Oproti tomu nejnižší preference měly investice do oblasti fungování samosprávy a MěÚ, investice do veřejných budov a školství. Níže uvedený graf C zobrazuje kompletní seznam oblastí s četností odpovědí a preferencemi obyvatel.

Graf C: Preference budoucích investic do jednotlivých oblastí města Libáň

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Existuje konkrétní služba, aktivita či prostor, které Vám ve městě schází?

V této otázce měli respondenti možnost, ne však povinnost, se vyjádřit k tomu, zda jim ve městě schází určitá služba, aktivita či prostor. Na dobrovolnou otázku odpověděla více než polovina zúčastněných respondentů. Nejvíce krát (6x) se mezi odpověďmi vyskytl dětský lékař, následoval plavecký bazén (3x) a klub seniorů (2x). Zbylé odpovědi se vyskytovaly pouze jednotlivě: cyklostezky, klub pro maminky s dětmi, dětské hřiště, parkoviště na sídlišti, zimní stadion či prostor pro odpočinek uprostřed města. Z výsledných odpovědí je možné zjistit, jakými nedostatky město Libáň trpí z pohledu jeho občanů.

Otázka č. 12: Jste si vědom(a) toho, že veškerý rozvoj města není financovaný pouze z jeho vlastního rozpočtu?

Otázka cílila na získání informace, zda jsou si občané města Libáně vědomi toho, že realizované projekty nejsou financované pouze z městského rozpočtu, ale také z dalších externích zdrojů (např. dotacemi). Všichni zúčastnění (100 %) zvolilo jednu odpověď ze dvou možných, a to že jsou si vědomi využití jiných finančních zdrojů.

Otázka č. 13: Souhlasíte s využitím finančních prostředků získaných z evropských, státních či krajských fondů ve Vašem městě?

V porovnání s předchozí otázkou č. 12 je tato otázka již konkrétnější a přímo se dotazuje na souhlas či nesouhlas s využitím finančních prostředků získávaných z evropských, státních či krajských fondů. Respondenti měli možnost zvolit ze třech odpovědí. Přičemž převážná většina (91,3 %) zvolila variantu souhlasu s tím, že by se měly finance z dotačních fondů využívat více a zbylá část (8,7 %) se přikláníla k variantě, aby byly více využívány vlastní zdroje obce. Nikdo však nezastal možnost nevyužívat žádné dotační prostředky. Lze tedy říci, že občanům města Libáně využívání dotačních prostředků nevadí. Naopak s ním souhlasí a mají zájem, aby město tyto zdroje využívalo i nadále.

Otázka č. 14: Víte, jaké projekty byly z těchto prostředků ve Vašem městě realizovány?

Tato otázka měla za cíl zjistit, zda občané města Libáně mají povědomí o tom, které konkrétní projekty jsou z dotačních prostředků realizovány. Účastníci dotazníkového šetření volili ze dvou možných odpovědí. Přičemž 87,0 % zúčastněných zvolila první možnost, a to že vědí, jaké projekty jsou realizované z dotačních prostředků. Zbylá část zúčastněných (13 %) zvolili možnost druhou, tedy že nevědí. Z výsledných odpovědí lze konstatovat, že povědomí občanů o projektech je na velmi dobré úrovni.

Otázka č. 15: Existuje konkrétní projekt, který přispěl ke zlepšení kvality Vašeho života ve městě či stojí za zmínění?

Otázka umožnila respondentům vyjádřit svůj subjektivní názor na to, jaký konkrétní projekt realizovaný z dotačních prostředků přispěl ke zlepšení jejich kvality

života ve městě Libáni. Celkem svým názorem přispělo 12 zúčastněných a jako nejpovedenější / nejužitečnější vnímají nové chodníky, autobusové nádraží, čističku odpadních vod, plynofikaci či výtah ve zdravotním středisku.

Otázka č. 16: Existuje místo ve městě či okolní krajině, které je zanedbané a zasloužilo by si úpravu či rozvoj?

Stejně tak jako otázka č. 15 umožnila i tato otázka občanům vyjádření vlastního názoru. Otázka ovšem cílí na zjištění aktuálních nedostatků a problému na řešeném území z pohledu občanů města. Zanedbané místo, které by si zasloužilo další úpravu či rozvoj, na které se otázka přímo dotazovala, uvedlo celkem 10 respondentů. Přičemž nejčastěji občané uvedli současnou cestu ke sběrnému dvoru a ulici na Na Horách v oblasti Libáňské borovice. Dále respondenti uvedli vzhled sídliště či celkový stav místních komunikací.

Poslední tři otázky dotazníkového šetření (č.17 – 19) cílí na zjištění zájmu občanů o dění a rozvoj města, míře informovanosti ze strany města směrem k občanům a spokojenosti s dosavadní prací zastupitelstva v oblasti rozvoje města. Více jak polovina respondentů (56,5 %) zodpověděla, že se pravidelně zajímá o dění a rozvoj ve městě Libáni a zbylá část (43,5 %) se zajímá dle výsledných odpovědí obč. Zároveň 52,2 % respondentům připadá míra informovanosti o dalším rozvoji města dostatečná a ostatní (47,8 %) by uvítali informací více. V případě hodnocení práce zastupitelstva města Libáň 11 respondentů zvolilo známku dobře, 9 chvalitebně a 3 dostatečně. Na úplný závěr dotazníku měli respondenti možnost vznést jakékoli návrhy nápady či připomínky. Možnosti bylo využito pouze třemi respondenty a byl připomenut špatný stav komunikací, zmíněn problém se zahraničními pracovníky, vznesena prosba o intenzivnější úklid ulic a změnu otevírací doby dětského hřiště.

Závěr dotazníkového šetření

Ze souhrnných výsledků dotazníkového šetření lze vyvodit závěr, že míra spokojenosti s kvalitou života ve městě Libáni je na dobré úrovni. Současně výsledky ukázaly, co vnímají občané jako nedostatky a kam chtějí směřovat další rozvoj města. Dotazníkové šetření poukazuje zároveň na skutečnost, že občané města Libáně mají povědomí o financování rozvoje města z dotačních prostředků a souhlasí s jejich využíváním. Mimo konkrétní získané odpovědi na jednotlivé otázky dotazníku je

nositelem cenné informace celkový počet respondentů, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili. Skutečnost 23 zúčastněných z celkových 1,8 tis. obyvatel poukazuje naopak na zanedbatelný zájem občanů města o dění a ochotu strávit čas vyjádřením svého názoru. Nízký zájem je možné přisuzovat i probíhající pandemii COVID-19, která v čase prováděného výzkumu, výrazně zasahovala do mobility občanů.

Kvalita života a investice z dotačních prostředků ve městě Libáň

Milí občané města Libáně,

do rukou se Vám dostává dotazník, jenž si klade za cíl zjistit Váš názor na realizované projekty z dotačních prostředků v posledních letech a celkovou spokojenost s kvalitou života ve Vašem městě. Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku k bakalářské práci.

Dotazník je anonymní a informace budou sloužit výhradně pro účely mé bakalářské práce.

Předem děkuji za Váš čas.

Diana Kuncová

studentka Fakulty ekonomicko-správní, Univerzity Pardubice

Informace o respondentovi

1. Pohlaví
 - Žena
 - Muž

2. Věk
 - 20 a méně let
 - 20 – 35 let
 - 36 – 55 let
 - 56 – 69 let
 - 70 a více let

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - základní
 - střední s výučním listem
 - střední s maturitou
 - vyšší odborné
 - vysokoškolské

4. Jak dlouho ve městě žijete?
 - od narození
 - více než 20 let
 - 5 až 20 let
 - méně než 5 let

5. Pokud zde nežijete od narození, co mělo vliv na Vaše přistěhování?
(Prosím, zvolte max. 2 možnosti)
 - rodina

- práce
- výhodné podmínky k bydlení
- příjemné prostředí města
- příroda

Jiné? Prosím uveďte:

Kvalita života ve městě a dotační prostředky

6. Jak se Vám ve městě žije?

- velmi dobře
- spíše dobře
- spíše špatně
- velmi špatně

7. Co Vás motivuje, abyste ve městě setrvali? (Prosím, zvolte max. 5 možností)

- rodinné zázemí
- dobré mezilidské vztahy
- kulturní a společenský život
- sportovní vyžití
- dobrá dopravní dostupnost
- občanská vybavenost
- dostupnost vzdělání
- pracovní uplatnění
- příznivé životní prostředí
- vzhled obce
- bezpečnost, nízká kriminalita
- dobré fungování služeb a úřadu

Jiné? Prosím uveďte:

8. Jak vnímáte změnu prostředí a rozvoj Vašeho města v posledních letech?

- výrazně se zlepšilo
- mírně se zlepšilo
- zůstalo stejné
- mírně se zhoršilo
- výrazně se zhoršilo

9. Pokuste se zhodnotit město z níže uvedených oblastí:

(Prosím, vyberte jednu odpověď v každém řádku)

	velmi spokojen	spíše spokojen	spíše nespokojen	velmi nespokojen
Pracovní příležitosti v obci				
Příležitosti pro podnikání v obci				
Kvalita bydlení				
Úroveň mateřské a základní školy				
Úroveň zdravotní péče				
Sociální služby				
Obslužnost veřejnou dopravou				
Dopravní infrastruktura (značení, chodníky, místní komunikace)				

Technická infrastruktura (veřejné osvětlení, vodovod, kanalizace)				
Možnosti kulturního vyžití				
Možnosti sportovního vyžití				
Bezpečnost v obci				
Péče obce o své prostředí a zeleň				
Nakládání s odpady (možnost recyklace a třídění)				
Zapojování občanů do realizace projektů v obci				
Komunikace s obecním úřadem				
Služby poskytované obecním úřadem				
Hospodaření obce				
Propagace obce				
Aktivity pro hosty a turisty				

10. Investice do jakých oblastí v budoucnu preferujete? (Prosím, zvolte max. 3 možnosti)

- školství (MŠ, ZŠ)
- zdravotní péče
- sociální zařízení a služby
- kultura a cestovní ruch
- životní prostředí
- sport a volnočasové aktivity
- technická infrastruktura
- dopravní infrastruktura
- investice do veřejných budov
- rozvoj bydlení
- vzhled a čistota obce
- veřejný pořádek a bezpečnost
- fungování samosprávy a MěÚ

11. Existuje konkrétní služba, aktivita či prostor, které Vám ve městě schází?

Prosím uveďte:

12. Jste si vědom(a) toho, že veškerý rozvoj města není financován pouze z jeho vlastního rozpočtu?

- ano, vím, že jsou využity i jiné zdroje
- ne, nejsem si vědom(a)

13. Souhlasíte s využitím finančních prostředků získaných z evropských, státních či krajských fondů ve Vašem městě?

- ano, měly by se využívat více
- ano, ale více by mělo město využívat vlastní zdroje
- ne, město by je nemělo využívat

14. Víte, jaké projekty byly z těchto prostředků ve Vašem městě realizovány?

- ano
- ne, nezajímám se o to

15. Existuje konkrétní projekt, který přispěl ke zlepšení kvality Vašeho života ve městě či stojí za zmínění?

Prosím uveďte:

16. Existuje místo ve městě či okolní krajině, které je zanedbané a zasloužilo by si úpravu či rozvoj?

Prosím uveďte:

17. Zajímáte se aktivně o dění a rozvoj Vašeho města?

- pravidelně
- občas
- vůbec

18. Připadá Vám informovanost o dalším rozvoji dostatečná?

- ano
- ne, uvítal(a) bych více informací

19. Jak hodnotíte práci obecního zastupitelstva v oblasti rozvoje a modernizace Vašeho města?

(Prosím, označte křížkem příslušné pole)

Výborně	Chvalitebně	Dobře	Dostatečně	Nedostatečně

Jakékoliv Vaše další návrhy, nápady, připomínky:

.....
.....
.....

Děkuji za vyplnění dotazníku!

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 3: Podoba předkládaného dotazníku II – Obce ČR

Realizace projektů z dotačních titulů v obcích ČR

Milé vedení obce, do rukou se Vám dostává dotazník, jenž si klade za cíl zjistit Váš názor na realizování projektů z dotačních titulů. Tímto Vás prosím o odpovědi na níže uvedené otázky.

Dotazník je anonymní a informace budou sloužit výhradně pro účely mé bakalářské práce.

Předem děkuji za Váš čas.

Diana Kuncová

studentka Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice

Informace o obci

- Počet obyvatel:
 - méně než 100
 - 100 – 500
 - 501 – 1 000
 - 1 001 – 3 000
 - 3 001 – 10 000
 - více než 10 000
- Rozsah výkonu svěřené státní správy:
 - základní rozsah
 - rozsah pověřeného obecního úřadu
 - rozsah úřadu s rozšířenou působností

Realizace projektů z dotačních titulů

- Kolik projektů Vaše obec z dotačních prostředků již realizovala?
 - pouze jeden
 - 2 – 3
 - 4 – 5
 - 5 – 10
 - více než 10
- Jaké dotační tituly využíváte? (*Prosím, označte všechny příslušné*)
 - evropské
 - národní
 - krajské

5. Z jakých konkrétních dotačních titulů čerpáte prostředky nejčastěji? (*Prosím, označte max. 5. možností*)
- Integrovaný regionální operační program (cyklostezky, hasiči, soc. služby)
 - OP Životního prostředí (odpady, energetické úspory, zeleň)
 - OP Zaměstnanost (dětské skupiny, sociální podniky)
 - OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (šablony)
 - Přeshraniční spolupráce CZ-PL (cestovní ruch, infrastruktura)
 - Fondy EHP a Norska (obnova památek)
 - Státní fond dopravní infrastruktury (cyklostezky, bezpečnost dopravy)
 - Státní fond podpory investic (sociální bydlení, regenerace sídlišť)
 - Národní programy Ministerstva financí (podpora školství a sociálního bydlení)
 - Národní programy Ministerstva kultury (památky)
 - Národní programy Ministerstva vnitra (hasiči)
 - Národní programy Ministerstva zemědělství (kulturní prvky, rybníky, nádrže)
 - Národní programy Životního prostředí (vodovody a kanalizace, výsadba stromů)
 - Národní programy Ministerstva pro místní rozvoj (cestovní ruch, brownfieldy, PORV)
 - Krajské dotace (obnova venkov – infrastruktura, školství)
6. V jakých oblastech dotační tituly využíváte / jste využili? (*označte všechny příslušné*)
- školství
 - sociální zařízení a služby
 - kultura a cestovní ruch
 - životní prostředí
 - sport a volnočasové aktivity
 - technická infrastruktura
 - dopravní infrastruktura
 - investice do veřejných budov
 - rozvoj bydlení
 - fungování samosprávy a MěÚ
7. Plánujete investice do rozvoje Vaší obce dle dotačních možností?
- ano, zcela dle dotací
 - ano, bereme to v potaz
 - ne, ale přihlížíme k tomu
 - ne, v žádném případě
8. Pokud je možnost, využíváte dotačních prostředků i nad rámec svých předem plánovaných investic?
- ano
 - občas
 - výjimečně
 - ne
9. Proběhla by realizace projektů i bez získání finanční podpory z dotačních prostředků?
- ano, zřejmě ve stejném čase
 - ano, ale zřejmě až později
 - ne, neproběhla

10. Jakým způsobem převážně financujete zbylé výdaje na projekt?
- vlastní zdroje obce
 - úvěry
11. Jaký způsob financování preferujete?
- ex ante
 - ex post
12. Je Vaše obec zastáncem tzv. *měkkých projektů* (vzdělávání zaměstnanců, modernizace OÚ, dětské skupiny...) a má s nimi vlastní zkušenost?
- ne, nerealizujeme je
 - ne, ale realizujeme je
 - ano, realizujeme je
 - ano, ale nerealizujeme je
13. Maté pocit, že realizované projekty přispěly lepšímu životu ve Vaší obci?
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
14. Existuje konkrétní projekt, který přispěl ke zlepšení kvality života v obci či stojí za zmínění?
- Prosím uveďte:
15. Plánuje využívat dotační prostředky ve Vaší obci i v budoucnosti?
- ano
 - ne

Administrace projektů

16. Jak hodnotíte administrativní náročnost a další nezbytné úkony spojené s realizací projektů z dotačních prostředků?
- velmi náročné
 - náročné
 - spíše náročné
 - spíše nenáročné
 - nenáročné
17. Byla Vaše obec nucena vytvořit další pracovní pozice, které zabezpečují administraci projektů?
- ne, vše dokáží řešit běžní zaměstnanci OÚ
 - ne, ale je to pro zaměstnance zátěž navíc
 - ano, obec vytvořila další pracovní pozice
18. Využívá či někdy využila Vaše obec externí služby pro pomoc s administrací projektu?
- ano, aktivně je naše obec využívá

- ano, již je naše obec využila
- ne, nevyužívá
- ne, ale plánuje to

19. Pokud Vaše obec externích služeb využívá, které faktory ji k tomu vedou? (*Prosím, označte příslušné*)

- časová náročnost
 - administrativní náročnost
 - zátěž navíc pro vlastní pracovníky
 - nedostatečná kvalifikace vlastních pracovníků
 - délka celého procesu
 - nepřehlednost jednotlivých kroků procesu
-

Jakékoliv Vaše další návrhy, nápady, připomínky:

.....
.....
.....

Děkuji za vyplnění dotazníku!

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 4: Přehled jednotlivých odpovědí otázky č. 14 – dotazník II.

- „výstavba chodníků“
- „vodovod, výstavba chodníků“
- „Kanalizace, chodníky a místní komunikace“
- „Vybudování parčíku, obnova obecních budov“
- „Sportovní hřiště, splašková kanalizace, chodníky, koupací nádrž“
- „Rekonstrukce Rýchorského náměstí v Žacléři, SFŽP“
- „Ano, projekty ke zlepšení standardu místní školy“
- „Výsadba zeleně, intenzifikace ČOV, rekonstrukce chodníků a VO“
- „venkovní sportovní a kulturní areál“
- „kanalizace, čistička, zateplení školy,“
- „chodníky, zateplení budovy OU a MŠ, enviromentální výchova“
- „kanalizace a ČOV“
- „výstavba ČOV A KANALIZACE“
- „Každý z realizovaných projektů přispěl ke zlepšení kvality života v obci - rekonstrukce školy, kulturního domu, nákup dopravního automobilu pro hasiče...“
- „rekonstrukce rohlasu“
- „Intenzifikace ČOV Králíky, Autobusové nádraží“
- „ne“
- „Vybudování ČOV a kanalizace“
- „opravy komunikací“
- „kanalizace“
- „Rekonstrukce obecní tělocvičny, rekonstrukce kluziště na víceúčelové hřiště“
- „oprava hasičské zbrojnice, opravy místních komunikací, dětské hřiště, workoutové hřiště, revitalizace hřbitova...“
- „nové hasičské auto“
- „vybudování nové kanalizace a Čov vobci“
- „Zateplení ZŠ a MŠ a změna topného systému“
- „opravy místních komunikací, vybudování víceúčelového hřiště s umělým povrchem“
- „Splašková kanalizace“
- „Vybudování multifunkčního hřiště pro Zš, rekonstrukce sociálních zařízení v Zš, opravy památek, rekonstrukce chodníků v obci, výsadba zeleně atd...“
- „protipovodňová ochrana“
- „realizace splaškové kanalizace“
- „kanalizace, chodníky“
- „Revitalizace parku u náměstí K. Čapka“
- „Kanalizace a ČOV“
- „rekonstrukce společenského klubu pro všechny generace“
- „rekonstrukce veřejných prostor“
- „Realizace nové cesty“
- „kanalizace, přístavba MŠ, půdní vestavby v budově ZŠ“
- „kanalizace“

Příloha č. 5: Přehled jednotlivých odpovědí návrhů, nápadů a připomínek – dotazník II.

- *„Zrušit většinu dotací a zvýšit rozpočtové určení daní pro obce.“*
- *„dotace zrušit!!!!“*
- *„změnit zákon-méně dotací a více peněz přímo z rozpoč. určení daní“*
- *„zjednodušit celý proces poskytování dotací“*
- *„I přes zlepšení situace jsou stále dotační tituly pro obce naší velikosti problematické. Měly by být nastaveny co nejobecněji bez omezujících podmínek (Např. současná výzva MMR - rekonstrukce veřejných budov. Potřebujeme opravit střechy na obecním úřadě a na škole, ale oprava je možná jenom v kombinaci s další věcí. Tak budeme hledat co v těchto budovách ještě zrekonstruujeme, i když to úplně nepotřebujeme. Tím se vše zbytečně prodražuje.“*
- *„Nemám, respektuji stávající stav, i když se administrativní náročnost získání a kontroly dotací zvyšuje dotace jsou stále významným zdrojem podpory rozvoje obcí. V našem případě určitě“*
- *„dotace prodraží dílo a omezí počet eventálních dodavatelů“*
- *„Velmi hezky zpracovaný dotazník!!!“*
- *„Jednodušší by bylo rozdělit obcím finance na realizace nutných projektů pro určitou obec, ne čekat na vypsání dotace. Administrativa a výběrová řízení prodražují projekty“*
- *„Administrace krajských dotačních programů je snadná, rychlá a přehledná.“*
- *„problém je že některé firmy které tyto služby nabízí to sami vůbec neumí a z obcí tahají pouze peníze, měla by být nějaká černá listina takových firem“*
- *„Všechny dotace zcela zrušit a finance rozpustit do obcí a měst podle počtu obyvatel.“*
- *„dotace by měla být pouze na určitou věc a ne připojovat další věci ,aby jsme dosáhli na bodový systém“*
- *„nevím...“*
- *„BYLO BY DOBRÉ VÍCE NASLOUCHAT CO KTERÁ OBEC POTŘEBUJE PŘED TÍM, CO SE NABÍZÍ“*